

Вінець життя

Йшов пустелею чоловік зі своєю сім'єю. Вже змучені спрагою, побачили колодязь і побігли до нього. Внутрішній голос підказував чоловікові, що вода в колодязі отруєна. Однак він не звернув на це увагу і почав поїти свою дружину і дітей. Коли ж дістав з колодязя останній черпак, щоб напиться самому, його рідні вже мучилися в передсмертних судомках. Тоді нещасний заволав:

— Господи, спаси мою сім'ю, спаси моїх дітей і дружину! Спрага виявилася сильнішою за глузд, і я проігнорував Твоє попередження.

— Я поверну тобі близьких, — відповів Господь, — якщо ти відповіси на запитання: що є найбільш незбагненим у людині?

Довго думав мандрівник, боячись відповісти невірно, і нарешті сказав:

— Незбагненно, що все своє життя людина бачить навколо себе смерть інших, але сама живе так, ніби ніколи не помере.

Бог повернув життя його родині. ...Ми всі колись померемо. Так влаштований цей світ — не без нашої, людської, участі: гріх непослуху Богові наших прабатьків як причина смертності — один з найвідоміших богословських постулатів. Щоб спасти Своїх нерозумних чад, Бог віддав у пашу смерті Сина Свого Єдинородного. Отже, і Господь зазнав смерті. Лише Його любов'ю, Його жертвоністю, Його Божественністю смерть переможена. Але це у вимірі вічності. На землі ж люди вмирають, як і вмирали.

Хтось замолоду, хтось у глибокій старості.

Не уникла смертної долі навіть Пресвята Богородиця. Але Її ставлення до смерті докорінно відрізнялося від загальнолюдського, притаманного нашій природі. Божа Матір, як оповідає Церковне Передання, Свого смертного часу чекала. До того ж з бажанням якомога швидшого його настання. На відміну від багатьох з нас. Її можна зрозуміти, скаже дехто, адже Вона чекала зустрічі передусім зі Своїм Сином.

Так, справді, Богородицю і Спасителя Ісуса пов'язували родинні почуття. Адже Син Божий є не менш і Сином Людським. Возлюбивши всіх людей, Він, звичайно, любить і Свою Матір — і як Бог, і як Син. При останньому Її подиху Він Сам приймає у Свої руки Її душу...

Але хіба Божа Матір могла любити Свого Божественного Сина винятково як плоть від Своєї плоті і не любити Його як Бога? Слідувати за Ним земними стежками — і не слідувати шляхами спасіння, не сприймати Його місію як найважливішу справу? Не розуміти, що тільки завдяки справі спасіння людей і Їй даровано це блаженне материнство?.. Згадаймо, як мріяла Діва Марія, ще виховуючись при храмі, хоча б послужити Тій, Якій буде уготовано стати Матір'ю Месії... І як смиренно Вона ділила Свого Сина зі світом, що Його розіп'яв... Думається, не варто спрощувати Її любов, замикаючи в рамки тільки материнської. Її серце вмещало значно більше.

Осягнути це, певно, важко. Але християнський розум може допустити, що вірою і Божою благодаттю людина здатна перевершити себе. Віра Пречистої Диви, зміцнювана особливою благодаттю Божою, принесла ті плоди, яких чекав Господь. Вона змогла стати не тільки Божою Матір'ю, а й Заступницею роду християнського. Це пізнали вже по Її Успінні. Але стала такою Вона ще за життя. Як Її Божественний Син умер за людей, так і Його Матір приносила Себе в жертву за нас, розпинаючись серцем. А «хто щодня приготований до смерті, той вмирає щодня; хто зневажив усі гріхи й усі гріховні побажання, чия думка відселилася на небо і там перебуває, той помирає щодня. Хто вмирає щодня, той вже живе вічним, істинним життям», — говорить преподобний Макарій Великий.

Любов, віра, смирення Богородиці, Її відгук на волю Божу — приклад на всі часи. Як і Її пам'ять смертна, і Її Успіння — вінець Її життя, свято народження від буття земного до буття вічного — зразок ставлення до смерті. Наслідувати чеснішу за Херувимів і славнішу за Серафимів, можливо, і непросто. Але корисно. Навіть необхідно. Бо той, хто наслідує Її, наслідує Господа — перший Зразок усіх чеснот. А стараючись бути християнами, не забуваймо прикликати у своїх молитвах на допомогу Царицю Небесну — постійну нашу Захисницю і Наставницю, нашу Одігітрію-Путівницю в Царство Боже.

Юлія Іванова

У номері:

Операція «Ликвідація»

Вспоминая печальную дату из истории Крестовоздвиженского монастыря...

с. 8

Найвідоміші представники сучасного іконопису в Румунії

Тенденції світового церковного мистецтва як об'єкт вивчення студентами Полтавської Місіонерської Духовної семінарії

с. 10-11

Прийдіте, поклонимся...

Паломничество к святыням Полтавщины

с. 12-14

Иона

Почему этого малого пророка называют антипророком?

с. 16

ПРОСИМО ВАШИХ ПОЖЕРТВ НА БУДІВНИЦТВО

ХРАМУ СЯГОГО АПОСТОЛА АНДРІЯ ПЕРВОЗВАНОВОГО МІСТА ПОЛТАВИ

Р/р 37331489000000000260067926
Код ЗКПО 22531703
МФО 331489
ПАТ «Полтава-банк»

Сердечно дякуємо всім відомим і невідомим благодійникам!

Панахида на могилі М. В. Скліфосовського

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип напередодні дня медичного працівника, 20 червня, традиційно відслужив на могилі видатного вченого та хірурга М. В. Скліфосовського панахиду за всіх спочилих лікарів Полтавщини. У панахиді взяли участь проректор з науково-педагогічної та лікувальної роботи Української медичної стоматологічної академії Ігор Володимирович Ксьонз, головний лікар Полтавської обласної лікарні Григорій Анатолійович Оксак, голова асоціації хірургів Полтавської області Володимир Дмитрович Шейко, професори медичної академії та завідувачі

До слова

Уроки Скліфосовського

Микола Васильович Скліфосовський (1836–1904) — видатна людина, хірург, професор, директор Імператорського клінічного інституту княгині Олени Павлівни в Санкт-Петербурзі, автор багатьох праць з військово-польової хірургії. Навчався він в Одеській гімназії, потім — на медичному факультеті Московського університету. Працював у міській лікарні Одеси, Київському університеті, а згодом — у Петербурзі і Москві. Стажувався у Франції, Німеччині, Англії. Працював військово-польовим хірургом під час воєнних дій на Балканах, брав участь у чотирьох війнах. Пізніше був професором у Московському університеті, завідувачем хірургічної клініки, яку перетворив на великий лікувальний комплекс. Нині це Московський міський науково-дослідний інститут швидкої допомоги імені М. В. Скліфосовського.

Микола Скліфосовський запровадив асептику й антисептику в хірургії, проведення операцій під анестезією, сприяв жіночій медичній освіті, відкрив перший рентгенівський кабінет та заснував перший медичний журнал у Російській імперії, створив медичний факультет в Одеському університеті. За ініціативи видатного лікаря почали проводитися з'їзди хірургів. Більше сотні наукових праць з різних галузей медицини написано вченим.

З 1871 року Микола Васильович приїздив влітку до села Яківці під Полтавою (нині межа

відділень полтавських лікарень. Його Високопреосвященству співслужило духовенство міста Полтави.

Після панахиди митрополит Филип звернувся до присутніх зі словом проповіді, підкресливши великий внесок М. В. Скліфосовського у вітчизняну медицину, і привітав усіх присутніх лікарів з професійним днем. Владика подякував усім медикам за ту високу місію, яку вони несуть, ризикуючи власним життям задля спасіння людей, особливо в нинішніх умовах пандемії коронавірусу. Його Високопреосвященство побажав Божої допомоги та благословив усіх.

Бакалаврський екзамен та захист дипломних робіт

✠ У Полтавській Місіонерській Духовній семінарії студенти IV курсу богословсько-місіонерського факультету 9 червня здавали бакалаврський екзамен та захищали дипломні роботи. З благословення Ректора семінарії Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, комісію очолив віце-ректор Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін.

На екзамені студенти продемонстрували знання зі Святого Письма, догматичного богослов'я, загальноцерковної історії, історії Православ'я на Русі, літургії та церковного уставу. До захисту було допущено вісім студентів. Усі вони працювали з матеріалами архіву СБУ по Полтавській області. Перед ними стояло завдання розшифрувати і відновити архівні документи НКВС щодо репресованих священиків і вірян Полтавської області, а також розкрити актуальність теми, висвітлити об'єкт, предмет, мету, завдання дослідження та висновки. Поставлені завдання студенти виконали та при захисті показали добрий результат.

В Іконописній школі семінарії відбувся підсумковий перегляд робіт

✠ В Іконописній школі імені преподобного Порфирія Кавсокалівіта Полтавської Місіонерської Духовної семінарії 10 червня відбувся семестровий перегляд робіт. З благословення Ректора семінарії Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, комісію очолив віце-ректор Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін. За підсумками перегляду студентам були виставлені семестрові та річні оцінки з профільних художніх дисциплін: «Техніка іконопису», «Іконописний малюнок», «Академічний малюнок», «Шрифтознавство», «Основи мозаїки», «Основи реставрації».

міста), а з 1900 року остаточно оселився там, де й помер від інсульту 1904 року. Маєток його другої дружини Софії Олександрівни мав площу понад 600 гектарів. Його називали «Полтавською Швейцарією», «Відрадою». Останню назву припинили використовувати після смерті сина Бориса. Микола Васильович укладав усю душу в розбудову маєтку, як робив це і в медицині. Тут вирощували виноград, хміль, фрукти, хвойні, листяні дерева, розводили коней, корів, свиней, рідкісні породи курей. Микола Васильович сам доглядав за садом, робив щеплення деревам, формував їхні крони, проводив дослідження різних сортів яблунь та груш, виводив нові сорти. Навчав цьому місцевих селян та дітей зі школи, яку спорудив 1887 року. Тут, на Полтавщині, не забував і про свою професію, продовжуючи лікувати хворих. Займався також громадською діяльністю.

На гранітній плиті, яку встановили на могилі Скліфосовського, є напис: «Свєтя другим, сгораю сам». Ці слова голландського лікаря Ніколаса ван Тульпа (Тюльпа) можна сміливо назвати девізом усього життя Миколи Васильовича.

Ганна Барська,
завідувач науково-дослідного
експозиційного відділу історії
пізнього середньовіччя
та нової історії
Полтавського краєзнавчого музею
імені Василя Кричевського

Митрополит Филип освятив каплицю на честь Пресвятої Богородиці в Мгарському монастирі

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип 20 червня звершив чин освячення каплиці, побудованої до 400-річчя Мгарського Спасо-Преображенського чоловічого монастиря на його території, на честь Пресвятої Богородиці. Його Високопреосвященству співслужили братія обителі в священному сані. Після спільної молитви Архіпастир звернувся

до присутніх зі словами проповіді та благословив усіх.

У каплиці помістили місцевошанований Мгарський образ Пресвятої Богородиці. З благословення Владики, перед іконою щодня о 13.00 будуть звершувати молебні з освяченням води та підносити молитви, щоб Господь послав благодать на обитель і на всіх тих, хто приходитиме і молитиметься.

Випуск стаціонару в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії

✠ У день віддання свята П'ятидесятниці, 13 червня, у Полтавській Місіонерській Духовній семінарії відбувся 21-й випуск вихованців стаціонарної форми навчання богословсько-місіонерського факультету та відділення регентів-псаломщиків, а також 11-й випуск студентів іконописної школи. Після успішного захисту дипломних робіт та здачі екзаменаційної сесії випускники отримали дипломи бакалавра і тепер нестимуть своє служіння Богові та Церкві.

У зв'язку з карантинними обмеженнями не всі бажаючі змогли приїхати, щоб розділити радість свята, як це було в минулі роки.

Божественну літургію в цей день очолив віце-ректор семінарії Преосвященний єпископ Новосанжарський Веніамін у співслужінні викладачів семінарії у священному сані. Після читання Святого Євангелія проповідь виголосив викладач протоієрей Анатолій Боярчук.

На сугубій ектенії були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії коронавірусу, молитва про медичних працівників, які самовіддано борються з поширенням інфекції і рятують людські життя, а також сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

По закінченню літургії Його Преосвященство звернувся до присутніх зі словом проповіді, привітав випускників із закінченням навчання та з благословення Ректора Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа вручив випускникам дипломи. Від випускників зі словом вдячності до

Архіпастиря і викладачів семінарії звернувся чтець Владислав Шеляг. Про закінчення навчання в Полтавській Місіонерській Духовній семінарії дипломи отримали 13 випускників: богословсько-місіонерського факультету — 8, іконописної школи — 3, регентського відділення — 2.

Всеукраїнська конференція співробітників молодіжних єпархіальних відділів

✠ З благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, 15–19 червня у селі Лазурне на Херсонщині відбулася XVIII Всеукраїнська конференція голів і представників молодіжних єпархіальних відділів. «Курсами підвищення кваліфікації» називають самі священнослужителі п'ятиденний форум, що вже дев'ятий рік поспіль проводить Синодальний відділ Української Православної Церкви у справах молоді. Чи відбувається ніякіша конференція з огляду на карантинні заходи безпеки, до останнього залишалося під питанням, але 12 червня з курортних закладів було знято обмеження, тож понад сто учасників з усіх регіонів України змогли прибути на форум.

Відкриваючи форум, голова Синодального молодіжного відділу УПЦ архієпископ Обухівський Іона передав учасникам благословення Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, який завжди наголошує на необхідності працювати з молоддю та постійно шукати нові форми цієї роботи.

Як зауважили організатори, цьогорічний форум був покликаний проаналізувати досвід життя парафій в умовах пандемії, осмислити сучасні виклики, які постають перед церковною спільнотою. Крім того, до розгляду було запропоновано теми діяльності православних загальносвітніх

школ та окремих класів, виховання молоді в духовних навчальних закладах, функціонування молодіжних організацій у період карантину тощо. Відтак до участі в роботі конференції запросили ректора Київської Духовної семінарії та академії єпископа Білогородського Сільвестра і віце-ректора Полтавської Місіонерської Духовної семінарії єпископа Новосанжарського Веніаміна.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у заході, крім Преосвященного єпископа Веніаміна, від Полтавської єпархії взяли участь керівник єпархіального відділу протоієрей Володимир Бабич, викладачі та керівники міських молодіжних зібрань ігумен Афанасій (Бідний), священники Олександр Чупіка, Володимир Чередніченко. У своєму виступі Владика віце-ректор акцентував увагу на питаннях кризи пастирського покликання і духовної освіти. Під час дискусії було розглянуто причини та можливі шляхи вирішення порушених проблем.

Протягом п'яти днів роботи форумчани презентували нові проекти, ділилися проблемами та обмінювалися досвідом. Завершили роботу Божественною літургією в Свято-Олексіївському храмі села Лазурне.

Пам'ять усіх святих, які в землях наших просяли

✠ У 2-гу неділю після Пятидесятниці, всіх святих, які в землях Русі просяли, 21 червня, Високопреосвященний митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив служіння Божественної літургії в Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич та соборне духовенство.

Піснеспіви Божественної літургії виконував архієрейський хор під керівництвом протоієрея Олега Приходька.

На сугубій екстєній були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії коронавірусу, про здоров'я і спасіння медичних працівників, які самовіддано борються з поширенням інфекції і рятують людські життя, а також про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

По завершенні богослужіння Архіпастир звернувся до віруючих зі словом настанови та благословив усіх.

Митрополит Филип узяв участь у чині відспівування митрополита Софронія

✠ У Михайлівському кафедральному соборі міста Черкаси 24 червня була відслужена Божественна літургія, після якої відбувся чин відспівування митрополита Софронія (Дмитрука), спочилого 22 червня. З благословення Предстоятеля Української Православної Церкви, Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія, чин відспівування очолив митрополит Бориспільський і Броварський Антоній у співслужінні митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, єпископа Золотоніського

Іоанна, вікарія Черкаської єпархії, єпископа Баришівського Віктора, єпископа Бородянського Марка, єпископа Ірпінського Лавра і духовенства єпархії.

Сотні віруючих прийшли попрощатися з покійним правлячим архієреєм Черкаської єпархії. Митрополита Софронія поховали на території Свято-Михайлівського кафедрального собору.

Митрополит Софроній (Дмитрук) народився 15 лютого 1940 року в селі Мнишин Гошанського району Рівненської області. Навчався у Московській Духовній семінарії, Московській Духовній академії. У сан диякона висвячений 1968 року. У період з 1970-го по 1972 рік був професорським стипендіатом при МДА, ніс послуш викладача, співробітника Церковно-археологічного кабінету і старшого екскурсовода. 1971 року пострижений у чернецтво, 1973-го висвяче-

ний у сан ієромонаха, в 1977-му зведений у сан ігумена. Викладав у Московських духовних школах. З жовтня 1979 року служив на Черкащині, у м. Бориспіль Київської області, був благочинним Бориспільського округу. У 1992 році возведений у сан архимандрита, згодом у сан єпископа Черкаського і Канівського. 2000 року возведений у сан архієпископа. З 1 жовтня по 30 грудня 2001 року тимчасово керував Полтавською єпархією. 8 травня 2008 року рішенням Синоду УПЦ Черкаська єпархія була розділена на дві — Черкаську та Уманську. З титулом «Черкаський і Канівський» архієпископ Софроній залишився керуючим єпархією, возведений у сан митрополита. Почесний громадянин міста Черкаси, відзначений церковними та світськими нагородами.

Царство Небесне спочилому і вічний спокій!

Єпархіальна хроніка

16 червня в урочистому зібранні на площі біля Карлівського районного Будинку культури з нагоди відправлення призовників на службу до лав Збройних Сил України, з благословення Високопреосвященшого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, взяв участь секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук. Вшанувати подвиг воїнів-визолителів зібралися сотні полтавців. Усіх полеглих у роки Великої Вітчизняної війни вшанували хвилиною мовчання.

22 червня клірик Свято-Троїцької церкви селища Диканька протоієрей Євгеній Полтавець, з благословення Високопреосвященшого

митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, біля Меморіалу Солдатської Слави в Диканці відправив панахиду за полеглими у роки Великої Вітчизняної війни та взяв участь у церемонії покладання квітів.

30 червня, з благословення митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, співробітники єпархіального відділу соціального служіння та благодійності (керівник протоієрей Андрій Сімон) відвідали дитяче відділення Полтавської обласної клінічної психіатричної лікарні ім. О. Ф. Мальцева. Навіть за умов карантин, зокрема за-

борони безпосередньо спілкуватися з маленькими пацієнтами, волонтери продовжують здійснювати справи милосердя, доставляючи те необхідне, чого потребує лікарня. Цього разу для дітей привезли пожертвовані полтавцями одяг, іграшки та ігри, засоби гігієни, чайник і продукти харчування. Добре, що хтось вважає своє життя бідним і порожнім без допомоги ближньому. Адже й справді радість приходить в життя людини тільки через любов — ту високу Євангельську любов, про яку нагадує нам апостол Павел.

Волонтери центру «Благо», послідувавши з керівництвом лікарні та зустрівшись з адміністрацією дитячого відділення, почули теплі слова подяки на свою адресу і на адресу жертвodawців.

4 липня, з благословення Високопреосвященшого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, секретар Полтавської єпархії протоієрей Михайл Волощук очолив заупокійну літургію та чин відспівування настоятеля Свято-Троїцької церкви селища Диканька протоієрея Павла Сверловича. До спільної молитви долучилося духовенство єпархії і численні віряни. Вічна пам'ять отцю Павлу та вічний спокій!

День тезоіменитства Предстоятеля Української Православної Церкви

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип 25 червня взяв участь в урочистостях з нагоди дня тезоіменитства Блаженнішого Митрополита Київського і всієї України Онуфрія.

У день пам'яті преподобного Онуфрія Великого Блаженніший Митрополит Онуфрій очолив Божественну літургію в Успенському соборі Свято-Успенської Києво-Печерської Лаври. Його Блаженству співслужили митрополити, архієпископи і єпископи Української Православної Церкви, а також гості в свяченному сані та духовенство обителі.

Після читання Святого Євангелія Предстоятель звернувся до пастви зі словом проповіді. Блаженніший Владика розповів про життя свого небесного покровителя — преподобного Онуфрія Великого, а також пояснив духовне значення подвигу таких святих пустельників для світу. «Ми всі живемо завдяки молитвам тих небагатьох людей, які, сховавшись від світу, принесли себе в молитовну жертву Богові. Вони моляться день і ніч, просячи милості у Господа для всіх нас», — зазначив Владика.

На сугубій екстєній були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії

коронавірусу, молитва про медичних працівників, молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Після відпусту Блаженнішому митрополиту Онуфрію заспівали многоліття. Старший за хіротонією архієрей Української Православної Церкви митрополит Одеський і Ізмайльський Агафангел зачитав вітальне слово Предстоятелю з днем його тезоіменитства. Блаженніший Владика подякував за привітання і благословив усіх.

По завершенні богослужіння Архіпастир приймав вітання від пастви.

Неділя 3-тя після П'ятидесятниці

✠ У неділю 3-тю після Пятидесятниці, 28 червня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію в Свято-Георгіївському храмі села Нижні Млини під Полтавою. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук, прес-секретар протоієрей Миколай Довганич, клірик Свято-Георгіївського храму ієрей Олексій Пергат та полтавське духовенство. За богослужінням молився настоятель храму протоієрей Анатолій Стегній.

Піснеспіви Божественної літургії виконував архієрейський хор під керівництвом протодиякона Георгія Лінда.

На сугубій екстєній були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії коронавірусу, молитва про медичних працівників, а також молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Проповідував на тему Євангельського читання протоієрей Миколай Довганич.

За старанні труди на благо Української Православної Церкви настоятель храму протоієрей Анатолій Стегній був нагороджений правом носіння митри.

По завершенні богослужіння Архіпастир звернувся до віруючих зі словом настанови та благословив усіх.

День пам'яті святителя Іоанна Шанхайського

✠ У день пам'яті святителя Іоанна Шанхайського, 2 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію у Полтавському Хрестовоздвиженському жіночому монастирі. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михайл Волощук, благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, духовенство єпархії.

На малому вході старша сестра Хрестовоздвиженського монастиря монахиня Матридія була возведена в сан ігумені з покладанням наперсного хреста.

За богослужінням була піднесена молитва про мир в Україні.

Після запричасного вірша священник Георгій Шепіда звернувся до віруючих зі словом проповіді. Після богослужіння протоієрей Іоанн Корнієнко від імені духовенства і вірян Полтавської єпархії привітав Високопреосвященшого Владика з днем народження, який Його Високопреосвященство святкує цього дня.

Наступного дня з особистим святом привітали Владика співробітники єпархіального управління.

Заупокійна літургія та панахида за новоспочилою ігуменею Сергією в 40-й день після смерті

✠ У день пам'яті мученика Іуліана Тарсійського, 4 липня, у Полтавському Хрестовоздвиженському жіночому монастирі Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив заупокійну Божественну літургію за новоспочилою ігуменею Сергією (Алексєнко) в 40-й день після смерті. Його Високопреосвященству співслужили прес-секретар єпархії протоієрей Миколай Довганич і духовенство обителі.

За богослужінням молилися ігумена Матридія з сестрами Хрестовоздвиженського монастиря, ігумена Нонна з сестрами Велико-Будищанської обителі, ігумена Ангеліна з сестрами Горбанівської обителі.

На заупокійній ектенії були піднесені молитви про новопреставлену ігуменю Сергію та новопреставленого протоієрея Павла Сверловича.

Після запричасного вірша священник Євгеній Петренко звернувся до віруючих зі словом проповіді.

Наприкінці богослужіння митрополит Филип у співслужінні духовенства звершив панахиду на могилі новопреставленої настоятельки Хрестовоздвиженського монастиря ігумені Сергії.

Неділя 4-та після П'ятидесятниці

✠ У 4-ту неділю після П'ятидесятниці, день пам'яті священномученика Євсевія, єпископа Самосатського, 5 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип очолив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави. Його Високопреосвященству співслужили ключар собору протоієрей Миколай Довганич та соборне духовенство.

Піснеспіви Божественної літургії виконував архієрейський хор під керуванням протодиякона Георгія Лінда.

На сугубій ектенії були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії коронавірусу, молитва про медичних працівників, які борються з поширенням інфекції і рятують людські життя, а також сугуба молитва про мир в Україні та єдність Православної Церкви.

Проповідував ієрей Володимир Чередніченко.

По завершенні богослужіння Архієпископ звернувся до віруючих зі словом настанови та благословив усіх.

Пам'ять преподобного Сампсона Странноприїмця

✠ У день пам'яті преподобного Сампсона Странноприїмця, 10 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Сампсонівському храмі на Полі Полтавської битви. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, благочинний Полтавського районного округу протоієрей Олександр Антонок, настоятель Свято-Сампсонівського храму протоієрей Костянтин Онішко, прес-секретар єпархії протоієрей Миколай Довганич, клірик Серафимівського храму Полтави ігумен Афанасій (Бідний), протодиякон Олександр Дубовий.

Піснеспіви Божественної літургії виконував архієрейський квартал під керуванням протодиякона Георгія Лінда.

На сугубій ектенії були піднесені молитовні прохання про позбавлення українського народу від епідемії коронавірусу, молитва про медичних працівників, які самовіддано борються з поширенням інфекції і рятують людські життя, а також сугуба молитва про мир в Україні та про єдність Православної Церкви.

Зі словом проповіді до віруючих звернувся ігумен Афанасій (Бідний). Після закінчення Божественної літургії навколо храму звершили хресний хід.

На завершення Високопреосвященніший Владика звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх.

Біля братської могили воїнів Високопреосвященніший митрополит звершив літію про усіх загиблих на Полі Полтавської битви.

Митрополит Филип звершив чин хрещення в Свято-Макаріївському соборі

✠ Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип 11 липня звершив чин хрещення п'ятої дитини в сім'ї Сергія і Марини Захарченків, постійних парафіян Свято-Макаріївського кафедрального собору. Владика побажав новохрещеній Анні міцного здоров'я, Божої благодаті і подарував Горбанівську ікону Божої Матері на молитовну пам'ять.

День пам'яті святих апостолів Петра і Павла

У день пам'яті святих первоверховних апостолів Петра і Павла, 12 липня, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Петро-Павлівському храмі Полтави, на Дублянщині. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, прес-секретар єпархії протоієрей Миколай Довганич, благочинний Полтавського міського округу протоієрей Іоанн Корнієнко, настоятель Петро-Павлівського храму протоієрей Андрій Сімон, духовенство міста Полтави.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про позбавлення народу від коронавірусу і про лікарів, які докладають зусиль в боротьбі з епідемією.

Наприкінці богослужіння Високопреосвященніший митрополит

Святкування на честь Горбанівської чудотворної ікони Пресвятої Богородиці

✠ У день святкування на честь Горбанівської чудотворної ікони Пресвятої Богородиці, 13 липня Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив Божественну літургію в Свято-Макаріївському кафедральному соборі Полтави, де постійно перебуває чудотворний образ. Його Високопреосвященству співслужили секретар єпархії протоієрей Михаїл Волощук, ключар собору протоієрей Миколай Довганич, благочинні та духовенство єпархії.

За богослужінням була піднесена сугуба молитва про позбавлення народу від коронавірусу і про лікарів, які докладають зусиль у боротьбі з епідемією.

Після відпусту митрополит Филип звернувся до віруючих з архіпастирським словом і благословив усіх. По завершенні богослужіння був звершений хресний хід навколо храму.

У зв'язку з карантинном, з благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, в цьому році традиційний хресний хід не відбувся. Але біля святого джерела у Горбанівці під Полтавою, на місці знайдення у XVIII столітті чудотворної Горбанівської ікони, Високопреосвященніший митрополит Полтавський і Миргородський Филип звершив чин малого освячення води.

З редакційної пошти

Его Високопреосвященству, Високопреосвященнейшему Филиппу, митрополиту Полтавскому и Миргородскому, ректору Полтавской Миссионерской Духовной семинарии

Ваше Високопреосвященство, Високопреосвященнейший Владыко!

Благодарю Вас, а в Вашем лице — всех преподавателей Полтавской Миссионерской Духовной семинарии — за обучение и полученное мною образование. Сейчас мне понятно, насколько наивными, неполными и беспомощными были мои знания и моя вера, когда я поступал в семинарию. В ходе занятий по программам семинарии, лекций, консультаций, подготовки к экзаменам постепенно приходило понимание и высоты православного учения, и значимости накопленного Православной Церковью знания, и красоты православного богослужения, и принципов строгого нравственного самоконтроля.

Благодарю всех преподавателей за то, что они лично, наряду с глубокими знаниями своих предметов, показали мне примеры главного принципа православного богословия: оно не является отвлеченным знанием, академической наукой, а строится на основе твердой и искренней веры.

Хочу отдельно упомянуть Людмилу Леонидовну Рыбальченко, которая была моим поводырем в моем персональном учебном плане. Она была доступна в любой день и почти в любое время. Уже давно никто так не заботился о моих успехах, как она.

Теперь мне предстоит продолжить учение путем самообразования. И для этого всё есть: программы учебных предметов, рекомендованная литература, конспекты лекций, контрольные вопросы и экзаменационные билеты. Всё это вместе с уже усвоенными знаниями позволяет мне надеяться, что продолжать самообучаться буду на правильной основе и в верном направлении.

Уже сейчас чувствую себя гораздо увереннее и в построении своей духовной жизни, и отвечая на вопросы наших прихожан, и в беседах со всеми ищущими Бога, и в спорах с критиками Православной Церкви.

Искренне желаю, чтобы наша семинария преодолела все трудности и долгие годы продолжала нести знания всем, кто к ним стремится, во Славу Божию и на благо нашей Церкви.

С глубоким уважением, благодарностью и смиренном
А. В. Курьшев,
выпускник ПМДС 2020 года

Вічна пам'ять

Відійшов до Господа протоієрей Павел Ілліч Сверлович

Після тривалої хвороби 3 липня о 1-й годині ночі відійшов до Господа митрофорний протоієрей Павел Ілліч Сверлович.

Народився отець Павел 14 липня 1943 року в селі Бітля Турківського району Львівської області, виховувався у віруючій сім'ї. Після закінчення школи навчався у Миколаївському технічному училищі нафти і газу.

Ніс строкову службу у військово-морських силах. Після демобілізації закінчив технічне училище міста Турка Львівської області за спеціальністю електромонтер-наладжувач та працював за фахом.

З 1990 року отець Павел безупинно служив Святій Церкві у священному сані: 25 березня Преосвященним єпископом Полтавським і Кременчуцьким Савою була звершена діаконська хіротонія отця Павла, а 27 травня — пресвітерія. Почав батюшка своє служіння у Михайлівській церкві села Бережнівка Кобеляцького району. З 1993 року, за сумісництвом, служив на Іоанно-Предтеченському приході села Марківка Кобеляцького району.

У 1995 році отець Павел закінчив Київську Духовну семінарію. У 1998 році призначений настоятелем Свято-Троїцької церкви селища Диканька Полтавської області і незмінно очолював приход протягом двадцяти двох років. Приймав старовинну церкву у зруйнованому стані. Божою милістю, за підтримки небадужих прихожан та благодійників, відбудував історичну споруду Диканьки. У цьому році Свято-Троїцька церква відсвяткувала 240 років.

За сумлінне служіння Церкві Христовій протоієрей Павел Сверлович удостоєний багатьох церковних нагород. Останньою нагородою стало право служити Божественну літургію з відкритими Царськими вратами до «Херувимської пісні».

Вічна пам'ять отцю Павлу та вічний спокій!

Шестьдесят лет тому назад в Полтаве произошло событие, которое местные партийные органы расценили, пожалуй, как одну из своих побед. И действительно, если вынести за скобки реальную суть происшедшего, можно было искренне аплодировать усилиям властей. В первую очередь поражает степень организованности. Действовали, как слаженный механизм. Слаженный, а лучше сказать заведенный: всё по часам, ритмично, расчетливо (что делать, каким числом), предупреждая риски.

8 июля 1960 года закрыли Полтавский Крестовоздвиженский монастырь.

«Организовать», «обязать», «направить» — назидали в бюро обкома КПУ. «Изъять», «передано», «ликвидировано» — вторили однопартийцам ответственные лица «наверху». Так и напрашивается сравнение с военной операцией. Впечатление это не преувеличено. В Советской стране шла война. Ничуть не стгушая краски, напомним, кого с кем. На июньском пленуме ЦК КПСС 1963 года прозвучало, что религия является главным и даже единственным легально существующим в стране идеологическим врагом марксизма. Риторика — будто из тех, кровавых, 20-30-х годов, когда религиозная жизнь умерщвлялась, а ее носители истреблялись физически. «Борьба против» кого-то, как это часто бывало в советской (и не только) истории, являлась «борьбой за себя». Разоблачитель культа личности Сталина Н. С. Хрущев пытался закрепиться на главном посту в стране. Без опоры на высшую партноменклатуру это было невозможно. Иначе несдобровать... Лояльность пришлось доказывать. «Даешь возрождение ленинских идей! — зазвучал лозунг. — По всему фронту! Остальные, классово несознательные элементы — тормоз на пути к коммунизму!» Бои, штурмы, атаки — проверенное средство в политической борьбе. Особенно когда воюешь с бесправными.

Кстати, о правах. Хрущевский период называют «оттепелью». После лютот «сталинской зимы», миллионов невинных жертв режима в людях росла уверенность в восстановлении погранных норм общественной жизни, преодоление беззакония. Некоторые надежды на улучшение отношений с государством были и в церковных кругах. Тепотепление началось еще во время Великой Отечественной войны. Патриотическую деятельность Русской Православной Церкви оценили на наивысшем уровне: «Немецкая политика... натолкнулась на непреодолимое препятствие — на любовь и верность духовенства и верующих своей Родине». В партийных документах 1944–1945 годов отмечалось стремление власти к выстраиванию более взвешенных отношений с Церковью. Причем не на краткое время в виде тактического отступления, а как долговременная стратегия. Приходилось учитывать и мировую послевоенную реальность. Как государство-победитель СССР должен был работать на укреплении своего международного авторитета, противодействовать идеологической дискредитации советского строя. Веролом, террор остался в прошлом. Пропандисты занялись разъяснением, а не травлей.

Первый раз древнюю Полтавскую обитель (тогда мужскую) закрыли в 1923 году. В зданиях разместили советские учреждения. Во время немецкой оккупации, в 1942 году, в уцелевших постройках обосновалась община монахинь. По их ходатайству при личном

Операция «Ликвидация»

Вспоминая печальную дату из истории Крестовоздвиженского монастыря...

Фото Полтавского Крестовоздвиженского монастыря времен Великой Отечественной войны

участии епископа Полтавского и Лубенского Вениамина (Новицкого) возобновившееся деятельность епархиальное управление постановило открыть женский монастырь. Обитель поднималась очень трудно. Главные здания — Крестовоздвиженский собор и Троицкая церковь — сильно пострадали от обстрелов и бомбардировок, находились в полуразрушенном состоянии. Требовались значительные средства и усилия для их восстановления. Собор и колокольню в послевоенное время признали памятными объектами государственного значения. Но отстраивать их пришлось исключительно на средства Церкви и пожертвования верующих.

«Ремонт монастырских построек» был вписан отдельной строкой в отчеты о работе насельники многие годы. «Летний сезон проработали по уборке щебеня из колокольни и полуразрушенного Собора, по указанию Управления Главного Архитектора, производящего подготовительные работы к предстоящему ремонту», — сообщалось ответственному от Полтавского облисполкома

И. А. Солянику в 1950 году. А ведь кроме собора и колокольни нужно было поддерживать в надлежащем состоянии и другие сооружения, например, Введенскую церковь (теперь Симеоновская) и Серафимовский корпус (теперь корпус келий). Трудились насельники тяжело, помногу: работа в огородах, на трапезе, рукоделие, уход за престарелыми сестрами (таких в монастыре было большинство) и, конечно, ремонт. Всё перечисленное — помимо главного — участия в службе Божией и молитвах.

По воспоминаниям прихожан послевоенной поры, богослужения совершались в небольшой Введенской церкви. Распланирована она была иначе, чем в том же помещении нынешняя Симеоновская. Алтарь находился по центру, клиросы располагались по обе стороны от него, симметрично. Пели монахини очень красиво, на два хора. Особенно удавалась напев тропаря Введению Божией Матери во храм: «Днесь благоволения Божия предображение, и человеков спасения проповедание...»

За открытие монастыря в оккупации (расценивалось как сотрудничество с фашистами) управляющий Полтавской епархией в 1942–43 годах епископ Вениамин (Новицкий) в 1944-м, после освобождения Украины советскими войсками, был осужден к пятнадцати годам лишения свободы, позже срок был изменен на десять лет. Владыка отбывал наказание в лагере на Колыме до 1955 года. Даже в горниле лагерных испытаний остался крепкий духом.

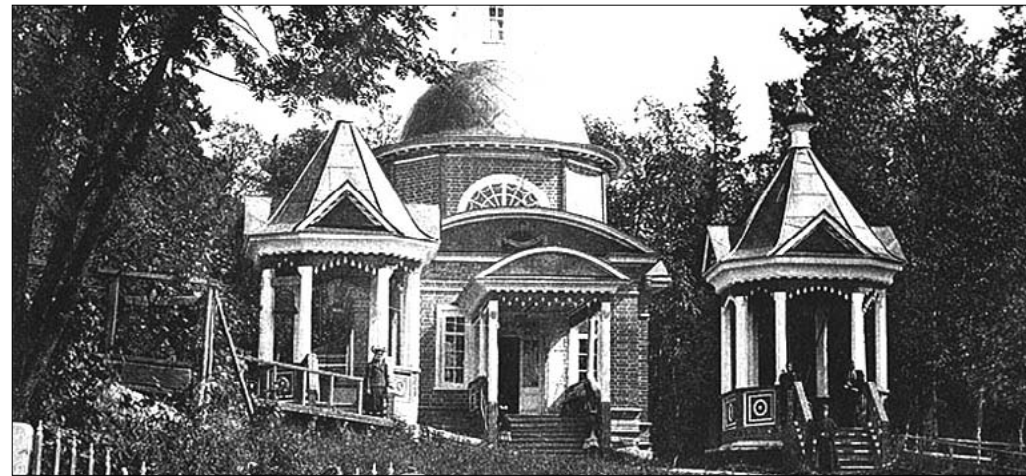
Ни при каких испытаниях не отрекались сестры от своего духовного призвания — деятельной любви к ближнему. В послевоенные годы, когда Полтава стояла в руинах, а тысячи людей остались без крова, осиротели, голодали, в Полтавской обители звучало слово утешения и христианского сострадания. Монастырь служил Богу, был с народом.

А испытаний становилось всё больше. И не только выходки хулиганов, которые дразнили и оскорбляли матушек, портили монастырское имущество. Или бытовое воровство: полтавчане-соседи таскали овощи с огорода регулярно и безнаказанно. Хотя — вопрос: чувствовали бы они себя виноватыми, зная, что ответят по закону? В том-то и дело... Наоборот, политика властей была такова, чтобы монахини чувствовали себя виноватыми. Будто они вне закона и избавиться от них — дело времени и настроения властей. Показательный пример приводит в своей книге «Полтавский Крестовоздвиженский монастырь» краевед Вера Жук. Как-то году в 1957-м понадобилось ей сходить в монастырь: знакомые подсказали, что там можно договориться пошить ватное одеяло... Вошла в келью, встретила двух стареньких монахинь. Объяснила, за чем пришла. А они в испуге давай убеждать, что никто ничего тут не шьет. Выяснилось, за ними — чуть ли не слежка. Жаловались, что подсылали каких-то людей, наверное, из милиции, приходили из финотдела, проверяли, не занимаются ли насельники противозаконными подработками.

«Слежка» в данном случае — не фигура речи. «Компетентные органы» исправно несли службу. В атеистическом государстве «церковники» всегда были под подозрением. Тем более в случае с обителью, открытой при оккупантах. Перед закрытием монастыря в 1960-м, например, распространялись слухи «о вражеском передатчике в монастыре». Тот же «аргумент», по воспоминаниям старожилов, выдвигали и в 1962-м, когда планировали взорвать Свято-Преображенский кафедральный собор. В целом политика по отношению к Церкви напоминала волнение предштормового моря, когда каждая последующая волна (после недолгого отлива) всё яростнее захлестывает берега.

Людмила Никитина
Окончание следует

«Муж нравов непорочных, доброты сердца примерной, православия непоколебимого»

Храм в честь иконы «Живоносный Источник» в Филипповой пустыне

Граната за иконой

Следующим летом, а именно 10 июля 1855 года, малярный старец Григорий и послушник Василий Чудинов, осматривая крышу Спасо-Преображенского собора, обнаружили за иконой неразорвавшуюся гранату 26-фунтового калибра. Слух об этом мгновенно разнесся по монастырю, стали собираться любопытствующие, однако архимандрит Александр приказал оставить смертоносный снаряд на месте. На другой день, 11 июля, во время утрени настоятель с двенадцатью иеромонахами и двумя иеродиаконами вышел из Преображенского собора и читал на паперти перед пораненной иконой акафист Божией Матери. 12 июля был храмовый праздник в кладбищенской церкви преподобного Онуфрия Великого, где отслужена соборная литургия. Затем настоятель пришел с крестным ходом в монастырь и пел молебен Царице Небесной перед иконой «Знамение». После молебна в присутствии всего народа граната была вынута из-под крыши фейерверкером Рыковым. Граната была вполне исправна, и если бы разорвалась, «то могла бы разрушить икону и всю стену храма при входе в собор. А сим явно доказывается бывшее великое заступление Царицы Небесной о Соловецкой обители, не допустившей причинить пагубу оной гранатою». В память об этом событии с северной стороны от входа на паперть Спасо-Преображенского собора была поставлена еще одна гранитная плита с надписью: «И другую рану благоволила Матерь Божия принять за спасение всех и на сей Свой образ при бомбардировании обители англичанами Июля 7 дня, 1854 года, по прошествии почти годичного времени, Июля 12 дня, 1855 года — найдена за сим образом чугунная граната 36-фунтового калибра с механической трубкою и двумя фунтами пороха, которая, влетевши с левой стороны под крышу, приразилась к задней стороне к подножию образа и здесь остановилась без разрыва, обозначив свое приращение и на лицевой стороне отпадением красок и штукатурки. О, Пресвятая Дево, Мати Божия! Видеши очи наши Твою помощь и заступление, язвыми бо Твоими спасохомся неодолимости от обышедших ны видимых зло и бед; молим Тя, крепким Твоим волеводством побори и победи невидимые полки сатанины, непрестанно нападающие на ны, исхити и свободи от поражения их и несприступны и страшны нас тем покажи. На Тебе, Богородице, надеемся, Тобою хвалимся и Тебе поем песни: Аллилуиа».

В богослужебный устав Соловецкого монастыря по просьбе архимандрита Александра внесены следующие

дополнения: ежедневно на литургии по малом входе петь кондак Божией Матери «Не имамы иных помощи», а по окончании литургии — «Под Твоею милостью», кроме великих Господских праздников; ежегодно соблюдать 7 июля строгий пост, а 8 июля литургию служить ночью в 3 часа утра, а затем совершать крестный ход вокруг монастыря по стене и служить молебен перед пораненной иконой Божией Матери у входа в Спасо-Преображенский собор.

«Хватайтесь за мою шею»

В конце октября 1854 года архимандрит Александр отправился в Санкт-Петербург с отчетом о событиях, происходивших в обители во время нападения англичан. Вышел он в путь на малом грешном карбасе. На другой день начался шторм. Ветер дул попутный к берегу, так что карбас должен был либо опроститься, либо разбиться о камни. Посоветовавшись, находившиеся на карбасе решили броситься в море на самую большую волну. Архимандрит Александр лежал, пораженный морской болезнью. Монах Арфаксад, опытный мореход, кричал: «А что ж мы не говорим архимандриту, что погубаем?» Народ стал бросаться в море на волны, а архимандрит Александр плакал, так как смерть была перед глазами, ибо плавать он не умел. Тогда послушник Виталий, купеческий сын из города Слободского, сказал: «Хватайтесь за мою шею и крепко держитесь, а я брошусь в море на волну и Вас удержу». Предложение было принято, и они вдвоем последними оставили карбас. Всех людей волны выбросили на песчаный, а не на каменный берег близ селения Яренъга, и все бывшие в карбасе спаслись. Архимандрит пишет, что когда он пришел в себя, то «сладко-сладко заплакал от радости и благодарил Бога за спасение».

В 1855 году англичане вновь подошли к Соловецким островам, но военных действий не открывали. Они высаживались только на Заячий остров, чтобы пополнить запас воды и продовольствия, и передали через жившего там при церкви монаха Мемнона записку с просьбой о встрече с настоятелем. Опасаясь агрессивных действий с их стороны, архимандрит Александр дал согласие на переговоры. 22 июня в среду в 11 часов дня на грешной шлюпке направился в сторону английской фрегата. Сначала он обратился к неприятелю по-немецки, но затем перешел на русский язык, сказав, что будет разговаривать на их языке, когда они придут в монастырь гостями, а не за-

Архимандрит Александр (Павлович)

воевателями: «А начал я с вами говорить по-немецки, чтобы вы знали, что в России духовенство и на пустынных островах с образованием служат Господу Богу и пламенно любят своего Царя и Отечество».

Английский офицер Антон просил о выдаче быков для провианта. Архимандрит Александр отказался снабдить представителей английской эскадры продовольствием, сказав, что быков в монастыре нет, а коровы необходимы для снабжения молоком братин, и пообещал утопить коров в море, если англичане попробуют силой завладеть ими. Вернувшись в монастырь после переговоров в час дня, настоятель служил в тот день в Успенском соборе литургию и молебен; служба кончилась в 4 часа пополудни. В эту неделю три дня в обители и скитах был строгий пост, и Господь в это лето не допустил воюющих нарушить покой инок. В память об этих событиях был установлен Переговорный камень на берегу моря в трех километрах от монастыря напротив того места, где в море состоялись переговоры.

«Прославляющих Мя прославлю»

По словам беседовавшего с архимандритом Александром в 1856 году известного этнографа С. В. Максимова, из других архимандритов он был самым кротким и милостивым. Это не помешало проявить завидную энергию и мужество, когда ему пришлось быть не только духовным настоятелем монастыря, но и комендантом военной крепости. За отражение нападения англичан архимандрит Александр получил орден Святой Анны 2-й степени и золотой наперсный крест, украшенный драгоценными камнями на Георгиевской ленте.

Архимандрит Александр испросил разрешение построить десять новых церквей в благодарность Господу за избавление от англичан, но лично он успел освятить только церковь в честь иконы Пресвятой Богородицы «Живоносный источник» в Филипповой пустыни. Также по его инициативе на своде церкви святителя Филиппа в восьмерике был устроен придел в честь иконы Пресвятой Богородицы «Знамение». В приделе была помещена каменная плита с надписью: «Господи, отверзи нам ум разумети Твоя чудеса! Некто в сей обители перед нападением англичан в 1854 г., после скорбной молитвы, услышал во сне глас: "Прославляющих Мя прославлю". Это вдохновило его и всех сотоваривших в обители. Прославляемая Царица Небесная прославила обитель Соловецкую во спасение всего

отечества. Явила явное заступление в страшную, яростную канонаду десятичасовую, во время коей благоволила усвоить в иконе «Знамение» узвление двумя ядрами за живущих в обители: а потому в обители никто не был убит, никто не ранен, малые чайки, на монастырском дворе сидевшие стаями, между коими падали ядра, не ранены. В вечную благодарность Премилосердной Царице Небесной за великое и дивное заступление обители настоятель архимандрит Александр с братией желали иметь храм Знамения Пресвятыя Богородицы, который и устроили в 1857 г. в здании, построенном в 1801 г. В сей храм по указу Святейшего Синода перенесена из Анзерского скита чудотворная икона «Знамение» Пресвятыя Богородицы времен преподобного Елеазара. Аще Бог за ны никто же на ны, и кто постыдится исповедать Бога пред человеки, того и Он постыдит пред ангелами Своими. Аминь. 1857 г.». В настоящее время плита с этой надписью находится у северного фасада Филипповской церкви.

Обустройством Савватиевского скита Соловецкая обитель также обязана архимандриту Александру. В 1854 году он при поддержке братии обратился в Святейший Синод с просьбой о разрешении построить каменную церковь во имя иконы Пресвятой Богородицы «Одигитрия» в Савватиевской пустыни в ознаменование и память чудесного спасения Соловецкой обители от нападения англичан. Церковь в древнерусском стиле построена по проекту архитектора Шахларева и в 1860 году освящена в честь Смоленской иконы Божией Матери «Одигитрия». Чудотворный образ, принесенный на Соловецкий остров преподобным Савватием, поставлен в этом храме. Ежедневно перед ним читался акафист Пресвятой Богородице. Около фасада до сих пор можно увидеть каменную плиту с надписью: «Преподобные отцы Савватий и Герман Соловецкие Чудотворцы первыми прибыли на сей остров в 1429 году и жили на сем месте 6 лет. Сей храм во славу Пресвятыя Богородицы Одигитрии <построен> по обету архимандрита Александра с братиею в 1856 году в вечную благодарность Премилосердному Богу и Царице Небесной за избавление Обители от нашествия англичан в 1854 году. Преподобного Савватия здесь в благословение икона Божией Матери «Одигитрии» и крест каменный. До построения сего храма здесь была часовня деревянная. Матерь Божия, Царица Небесная! Молитвами преподобных отец Соловецких сохрани сей храм во спасение всего Отечества и всех Христиан. Аминь».

Остальные церкви, задуманные архимандритом Александром, достраивались и освящались его преемниками, так как 13 августа 1857 года он был назначен епископом Архангельским и Холмогорским. Прощаясь с Соловецкой братией, архимандрит Александр сказал: «Соловецкую обитель я столько возлюбил, в коей Господь спас мою жизнь от видимой смерти, что я желал бы здесь и кости свои положить».

Матеріал підготували
Марина Осипенко, Інна Малахова
Альманах «Соловечке море»,
№ 8, 2009 год
Продолжение следует

Навчання іконопису — процес тривалий. Він передбачає не тільки опанування навиками ремесла. Потрібно виховувати художній смак, якомога частіше бувати в музеях і споглядати шедеври світового іконопису, знайомитися з мистецтвознавчим та стилістичним їх аналізом, зі стилями різних іконописних шкіл, як давніх, так і сучасних, осмислюючи феномен ікони, взаємодію сакральної сутності її з художнім образом. Щоб у підсумку, навчившись «іконописної грамоти», ставши на шлях пізнання традиції зовнішньої і внутрішньої форми ікони, прагнути до вдосконалення майстерності і створення оригінальних іконографічних образів. Саме на це розрахований комплексний підхід у вивченні мистецтва іконопису, що застосовується у Полтавській Місіонерській Духовній семінарії. Серед порушуваних на заняттях тем чи не найбільшу цікавість викликає вивчення особливостей сучасних іконописних стилів. А відтак тенденції іконопису в Румунії особливо варті уваги, оскільки це мистецтво розвивається там найбільш динамічно.

У комуністичній Румунії було б неможливо уявити публічну розмову про ікони та їх пошану. Неможливо було б також уявити предмет іконографії, який викладають у державній школі, і техніку писання ікон на кафедрі образотворчих мистецтв у вищій школі. У ті часи цікавість до ікон була індивідуальною. При Румунському Патріархаті працювала комісія, що спеціалізувалася на релігійному мистецтві і займалася в основному питаннями збереження національної спадщини. Однак за роки, що минули з часів антикомуністичних революцій у Східній Європі, відбулися вражаючі зміни. Тепер це звичайна справа — замовити ікону для вашої домівки чи запропонувати ікону як подарунок. Чотири з дванадцяти православних факультетів богослов'я в країні створили відділи сакрального мистецтва, готуючи іконописців і фахівців зі збереження середньовічної іконографії; багато їхніх випускників стали майстрами іконопису і писання фресок. Після атеїстичного режиму релігійне

Ікони Григора Попеску

Найвідоміші представники сучасного іконопису в Румунії

життя відроджується у всіх його вимірах: мистецтві, літургії, парафіяльних і чернечих громадах. Постають нові храми, монастирі, канонізують святих, зокрема християнських мучеників комуністичного переслідування. У цьому контексті ікона стала звичайним явищем у суспільстві.

Нині в Румунії чимало художників створюють класичні композиції і наслідують македонську школу іконопису або тяжіють до стилю місцевої румунської школи, що зародився у Волощині в XVIII столітті. Водночас ряд художників вже визначили свій стиль, колорит та іконографічні програми. У цілому складається така картина: досвідчені іконописці породжують конкурентну атмосферу, що призводить до очевидного прогресу в іконографії і до нового іконографічного руху. У соціальному відношенні ці художники також є помітною категорією, бо ж знають, як реалізовувати свої роботи, як інтегрувати своє мистецтво у загальнокультурний процес. На додаток до роботи в студії вони організовують симпозіуми, відкриті виставки та майстер-класи, запрошують колег як з Румунії, так і з-за кордону; деякі з них викладають релігійне мистецтво. Можна помітити, що за останні п'ять-десять років явище іконописання стало більш живим і сформувало групу іконописців, які є не тільки талановитими художниками, але й кураторами, теоретиками та керівниками проектів.

Григор Попеску

Він найстарший серед румунських церковних художників і має найбільший художній доробок. Незважаючи на те що молодші художники не були його безпосередніми учнями, всі вони надихалися його вільним ставленням до вивчення певної теми та вмінням з оригінальністю створювати ікони, сцени або цілі сцени сюжету. Попеску — інноватор за колоритом, формою і композицією, класичну румунську іконографію він стилізує через витончення, хвилястість або витягування анатомічних форм людського тіла. Він вживає теплу мальовничу палітру,

традиційну для румунського мистецтва, яке він досконало знає.

Художник Григор Попеску-Мусцель народився 23 листопада 1945 року в місті Кимпулунг-Мусцел. Початкову, середню та старшу шкільну освіту здобув у навчальних закладах рідного міста. У 1969 році закінчив факультет образотворчого мистецтва в Тімішоарі. Почав додатково здобувати знання під час навчання у школі Аретіна Авакана, який добре знав фресковий прийом, стилі та був хорошим учителем. У 1970 році Попеску отримав свідоцтво художника-монументаліста від Румунського Патріархату, а в 1974–1988 роках — ряд інших атестатів: реставратора настінних розписів, іконописця і реставратора живопису по дереву.

Протягом багатьох років разом зі своєю дружиною Марією Попеску-Драгомір майстер виконував консерваційні та реставраційні роботи на різних об'єктах, що є історичними пам'ятками. Це зокрема церква святого Афанасія в Нікулишелі Тульчанського повіту — історичний пам'ятник XIII століття; церква Успіння Діви Марії в Боржешті, округ Бакеу, заснована 1494 року святим князем Стефаном Великим і його сином Олександром; церква Святої Трійці монастиря Козія, заснована у 1387–1388 році правителем Мірчем Великим, тощо.

Крім того, Григор є автором монументальних творів у новій Успенській церкві Рамського монастиря в окрузі Алба; у храмі Святої Трійці в Бачу, округ Клуж; автор ікон святого великомученика Димитрія і мучеників Бринковяну, подарованих у німецьке місто Нюрнберг; у Центральну і Північну Європу від Румунської православної митрополії; автор ікони Божої Матері «Живоносне джерело» для Ляницької монастиря; працював у церкві святого Георгія в Бухаресті та в Успенському монастирі.

У цей же час він брав участь у навчанні майбутніх художників для Румунської Православної Церкви, викладаючи курси: «Консервація-реставрація настінного живопису», «Техніка живопису», «Теорія мистецтва» та «Еволюція візантійських художніх шкіл і манер візантійського мистецтва».

Нині художник Григор Попеску-Мусцель є одним з найпомітніших сучасних представників румунського та європейського іконографічного мистецтва.

Олена Мураріу

Художник-реставратор Олена Мураріу народилася 29 червня 1963 року в комуні Зворіштя Сучавського повіту. Вона почала займатися живописом у десять років після школи музики та образотворчого мистецтва в Ботошані. Далі продовжила навчання в середній школі, водночас розвиваючись у художній сфері, згодом у Вищій школі образотворчих мистецтв імені Октава Бенчиле в Яссах. Закінчила у 1987 році Інститут образотворчого мистецтва імені Ніколая Григореску в Бухаресті, відділ монументально-реставраційного мистецтва. Відтоді займається реставраційними роботами. Згодом продовжила навчання в цій галузі, а в 1994 році в Римі пройшла курс зі збереження монументального живопису.

Відразу після навчання брала участь у групових виставках, представляючи графічні роботи. Але згодом упродовж десятиліття займалася майже виключно реставрацією. Та з 2001 року знов повертається до того, що постійно представляє в особистих або групових виставках графічні і живописні роботи, написані під впливом візантійських творів та ікон, які вона реставрує.

Найважливіший художній проєкт Олени Мураріу присвячений мученикам Бринковяну, представлений в альбомі Константина Бринковяну «Сила бачення» і в документальному фільмі «Сила бачення» Марієни Ротару.

Олена — представник покоління середнього віку. Вона працювала фресковим спеціалістом, відновлювала різні настінні зібрання XIV–XVIII століття і згодом почала писати власні ікони. Мураріу розробила іконографічні моделі нещодавно канонізованих румунських князів, склавши історичну розповідь зі сценами з їхнього життя. У цих роботах помітний вплив руського іконопису XVI століття. Художниця дуже творча, вона здатна розробити певну іконографічну тему, наприклад, мучеництво

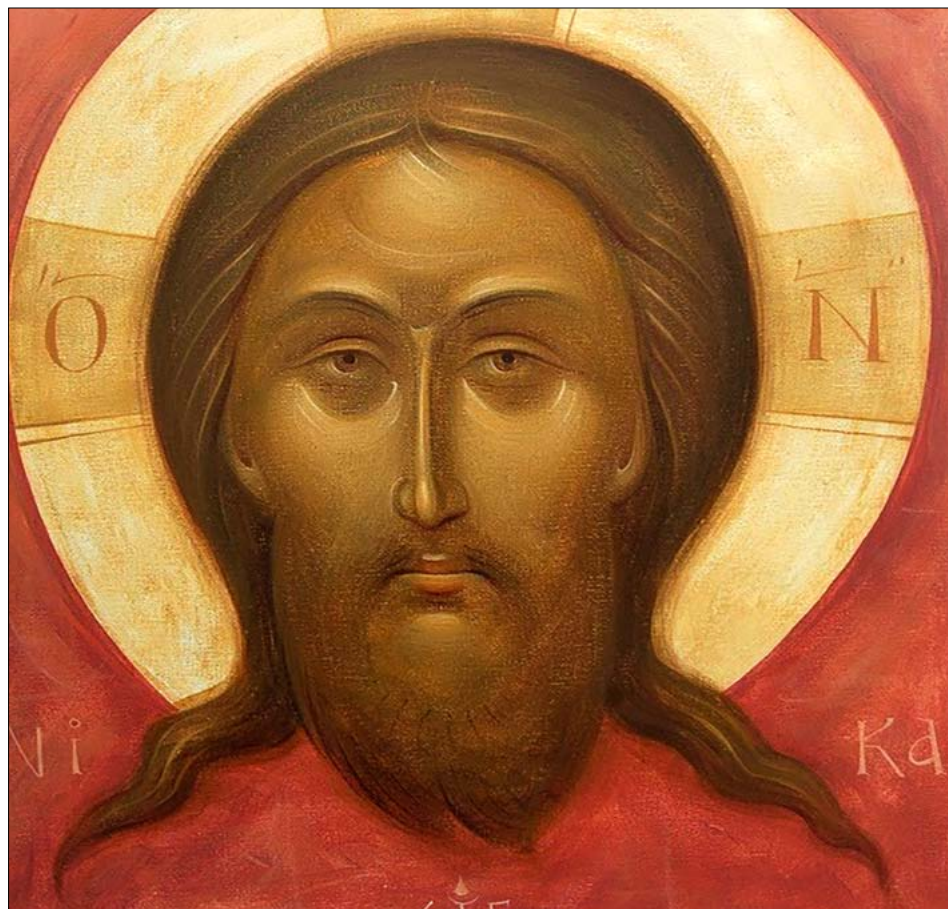
Ікони Габріеля Тома Читку

святих Бринковян, у різних стилях та техніках, від ікон з дотриманням строгого візантійського канону до інших художніх модальностей, таких, як графіка або темпера на дерев'яній основі. Її лінія каліграфічна, якщо не лірична, а її дотик — легкий, та разом з цим — живописно чуттєвий. Виконання спритне, віртуозне без афекту. Тонкі, чіткі і майже проволочні лінії виходять з туману широкими мазків димних тонких тонів. Загальна прозорість малюнків, ритм і сліди процесу змушують їх виглядати так, наче вони виділяються, що приймають конкретні форми прямо перед вашими очима. Композиції є унікальними інтерпретаціями, вони передають яскраву і незаперечну самотність автора. Це її автентичний досвід. Теорія стала практикою.

Роздуми Олени Мураріу про канон: «Правда, є деякі правила і канони в живопису ікон, але ці канони потрібно наслідувати не на аркуші, а в їхньому дусі. Коли ви починаєте рости, то розумієте, скільки є свободи. Дотримання канонів в іконі необхідно, як потрібно дотримуватися дорожнього кодексу! Ви сідаєте за кермо і їдете, ви можете вільно починати рух будь-якою дорогою. Свобода пересування не порушена. У випадку іконопису правила зроблені

Ікони Олени Мураріу

працюють, щоб збудувати його», — говорить в рядку з псалма».

Тому зараз, можливо, існує менше протиріччя між теорією і практикою, ніж це було спочатку. Вони насправді ніжно обіймають один одного в безперервній взаємодії, закликаючи нас продовжувати прагнення до ясності вираження, якщо навіть не досконалості. Якщо ми старасмося, то народжується коштовний камінь творчості, про що свідчать роботи Олени Мураріу.

Габріель Тома Читку

Отримавши освіту в основному в класичному живописі, Читку є оригінальним і талановитим іконописцем з особливою художньою виразністю. За останнє десятиліття він став плідним іконописцем, прагнучим знайти таємниці ікони, натхненної Святим Духом. Під впливом давньоруського середньовічного іконопису, від якого він узяв для себе прозорість, витонченість і делікатність портретів, він фільтрує все в особистий стиль ніжних фізіономій, елегантних жестів і рухів, теплих і ненасичених кольорів і витончених складок. Він оригінальний і дуже особистий, коли переносить класичну

тему, скажімо таку, як ікона Різдва або Благовіщення, або коли він створює портрет преподобного або мученика. Родом з міста Хорез, Читку переїхав до Бухареста з початком навчання у Вищій художній школі імені Ніколи Тоніци, потім продовжив вчитися у Національному художньому університеті на факультеті декоративного мистецтва і дизайну. Навчання завершив у 2002 році.

Габріель Читку: «Я почав працювати в області релігійного мистецтва після закінчення факультету, тоді я розписував храм і лавиз по лісах або спокійно повертався до своєї майстерні». Тема

святих, які жили в румунському просторі, стала особливо цікавою для художника, схильного до дослідження, навчання та творчості, адже в цій області є досить багато візуальної інформації з широким спектром доступності.

Тепер Габріеля можна назвати майстром, що продовжує співствавляти традиції візантійської школи та національної школи Григора Попеску.

Дарина Закладна, викладач Іконописної школи ім. прп. Порфирія Кавсокаліїта Полтавської Місіонерської Духовної семінарії

Закінчення буде

Ослаблен карантин!.. Лето!.. Потихоньку легчает груз психологического напряжения, что держал тисками многих людей последние месяцы. Жизнь общества начинает налаживаться, и вострепнулись наши братья и сестры во Христе: вспомнили о традиции паломничать. И хотя уже сама подготовка к поездке подсказывала, что паломничество будет совершаться в определенных рамках, это не могло затмить радость от предстоящей духовной «подпитки» и духовного общения. Итак, надели маски, взяли паспорта — и в автобусы! В авангарде — полтавская «молодежка» с протоиереем Николаем Довганичем, иереями Сергием Дубовым и Александром Чупикой, следом — сводный хор Горбаневского монастыря и Троицкого храма с иереем Сергием Омеляненко. Во главе всех путешественников — православный экскурсовод-краевед Татьяна Ивановна Черкасец.

Перед Козельщинским собором — клирошане из Полтавы

Первой, общей для обоих коллективов путевой точкой маршрута был Козельщинский в честь Рождества Богородицы монастырь. О жемчужине этой обители — Богородичной «цельбоносной иконе, наследии предков дражайшем», «источнике благодатных исцелений» — известно далеко за пределами полтавского края. Тем более нет сомнения, что историю явления этого образа хорошо знают наши читатели. И всё же позволим себе напомнить некоторые детали, поскольку для всех нас и первый случай исцеления через Козельщанскую икону, и последующие — это название от Господа.

Тему происхождения иконы мы затрагивать не будем: историчность преданий о ней — вопрос, который, по-видимому, никогда не будет «закрыт». Для нас важнее неоспоримый аспект — чудо как механизм укрепления веры человека в Бога, как знак того, что Господь близ. А оно — реальное, очевидное чудо — свершилось! Дочь проживавшего в своем имении Козельщина на Полтавщине графа Владимира Капниста гимназистка Мария, заболев внезапно и тяжело (у девочки выворачивало суставы), продолжительное время была прикована к постели, и никакие медицинские светила не в силах были ей помочь. Девочку обследовали лучшие специалисты того времени: невропатолог Кожевников, психиатр Корсаков, терапевты Павлинов, Митропольский, Каспари, хирург Скифковский. Предстоял еще осмотр французским врачом Жан-Мартеном Шарко — основателем неврологии, автором ряда открытий в медицине: в 1881 году ожидали его приезда в Москву. По-видимому, это была последняя земная надежда Капнистов...

Надеялись ли они на помощь Божию? В подобных испытаниях верующие ожидают обычно от Бога помощь, подаваемую через людей. В данном случае через врачей... Но семья графа удостоилась иного рода помощи. Смесем предположить, сверх чаяния. Буквально накануне перед дорогой по молитве перед семейной иконой девочка в одночасье стала здоровой! Когда ее, уже исцеленную Божией благодатью, увидел врач Жан-Мартен Шарко, он признался, что счел бы заблуждение Марии Капнист за мистификацию, если бы не такие достоверные свидетели, как московские профессора.

Таким образом, чудо исцеления Марии по ее молитве перед домашней иконой Богородицы было засвидетель-

Молебен перед Козельщанской иконой Божией Матери

Приидите, поклонимся...

тровский) во время гонений на Святую Церковь приняли мученические венцы, а сестры претерпели мятарства еще на земле, при этом смогли сокрыть и сохранить чудотворный образ аж до наших дней... Кстати, в те сложные годы испытаний веры последнее откровение через икону монахини увидели перед закрытием обители — из глаз Приснодевы выступили кровавые слезы.

Увы, оплакивать было что. Ведь беда случилась с душами человеческими, призванными стать храмами Божиими, а ставшими вертепом неразумных разбойников, поднявших руку на Бога, на жизнь других людей, на Божий дом. В 1917 году, в период между двумя революциями, крестьяне соседних волостей самовольно захватили часть монастырских земель; чуть позже и остаток владений был национализирован. Осенью 1929 года монастырь закрыли. В соборе устроили театр, мрамор с иконостаса использовали для хозяйственных нужд, отдельными его кусками мостили дорожки во дворе; на иконных досках с оборотной стороны писали портреты передовиков производства. В монастырских корпусах разместили светские учреждения и хозяйственные службы, в том числе, к слову, и редакцию газеты, в которой начинал работать будущий писатель Олесь Гончар, позже отразивший свои впечатления от тогдашнего состояния Богородице-Рождественского храма в романе «Собор»... Восстановит прежнее внешнее благолепие обители нам, живущим «в вешем сем», не представляется, к сожалению, возможным. Но главное — Господь сохранил Свою Церковь. Храмы и монастыри возрождаются. Козельщинский монастырь с собором тоже восстановлен.

И вот нога паломника ступает в прославленную обитель. Конечно, многие из богомольцев бывали здесь и прежде, но каждое посещение памятно по-своему. В этот раз молитвами Богородицы — в чём убеждены хористы — им позволено было спеть акафист перед Козельщанской иконой Владычицы, а затем — литургию! О таком даре, по их признанию, они и мечтать не могли. А посему искренно благодарят Господа Иисуса Христа, Его Пречистую Матерь, Божинх святых, а также игуменью монастыря матушку Варсонофию, благословившую гостей принять самое активное участие в богослужении. Кроме духовной радости от возможности вознести молитвы в таком значимом месте, полтавчане — и поющие, и читающие, и просто молящиеся за службой — пережили ликование от самого звучания молитв. Под арками, повторимся, некогда лучшего в империи собора высота и глубина звука — без потери четкости произношения — поражают! А оттеняет это звучание внутренняя тишина обители...

Какие наши молитвы, знают все современные верующие: слабые, немощные... Но отзыв небес не замедлил — была дарована возможность приложиться к чудотворному образу Богоматери. Преисполненные умиления, паломники встречали Богородицу на коленях пением тропаря и молитвы «Царице моя преблагая». Прикладываясь к лику, кто-то плакал, кто-то сосредоточенно молчал... Глаза напротив глаз. Поверьте, просто нет слов...

На память о посещении Козельщинского монастыря его гости, конечно же, сфотографировались.

Следующую остановку автобусы с паломниками сделали перед оградой Потоцкого Антоние-Феодосиевского мужского монастыря. Деревянный храм почти при входе тут «вырос»

Акафист перед Богородичной иконой «Скоропослушница» в Антоние-Феодосиевском монастыре

Этот образ «Скоропослушницы» привезен с Афона

Паломники полтавской «молодежки» в Антоние-Феодосиевском монастыре

недавно — еще ведутся внутренние работы. Да это и неудивительно, ведь обитель довольно молодая. Но ее духовные корни глубоки. На этом месте или близ него находился некогда скит Козельщинского монастыря, называемый «Обиток», и здесь же после закрытия обители советской властью некоторое время пребывала чудотворная икона. Ныне же Богородица почтила этот монашеский иждивенный образ «Скоропослушница», писанной на Афоне. Перед ней паломники спели акафист и помазались маслом от лампады, а также спели тропарь преподобным Антонию и Феодосию Киево-Печерским и подали записки на поминание. Покой и тепло окутывали душу во время нахождения в этом монастыре...

Но вот автобусы покатали дальше на юго-запад: целью сделавшихся на один день странниками была гора Пивиха рядом с Градищом. Это, правда, теперь так принято говорить. А в прежние времена, когда зарождалось поселение, город стоял при горе. Если

точнее, то при монастыре — вокруг монастыря, который располагался на горе, на средней ее террасе. То были времена перед Гетьманщиной и в продолжение ее: с середины XVI века до конца XVII. Очень поучительная, между прочим, история. Назывался монастырь Пивогорский Николаевский. Учредили его монахи Киевского Пустынно-Николаевского монастыря — самого древнего из русских, основанного еще при княгине Ольге. Как повествует автор публикации в «Полтавских епархиальных ведомостях» за январь 1877 года Иван Матченко, ссылался на предание, — поскольку документальные сведения скудны, — монастырь на Пивихе был несметно богат: ему принадлежали села и хутора, пахотные и сенокосные угодья, озера и леса, кирпичный завод, мельницы и маслобойни, тони для ловли осетров, переправы через Днепр... Жертвователями были и власть имущие, и епископы, и бояре с купцами, и простые миряне.

Окончание на с. 14

Це було більше, ніж паломництво

Як перше побувала в Козельщанському монастирі. Це перлинка полтавської землі. Велич і краса храму просто вразили. Потрясла і розповідь про ігумена Серафиму (Новомодну) та її сім'ю, в якій вчили дітей благочестя. Надзвичайна любов матушки до ближніх, її трудно на благо обителі, чудесні історії, які відбувалися в Козельщанському монастирі, укріплюють у вірі — і охоплює бажання працювати над собою, годити Богів. І коли бачиш плід трудов, з'являються сили йти далі. Приклад подвижників, які жили на нашій землі, надихають і сповнюють серце любов'ю, адже ця любов відчувається, навіть якщо люди, які її випромінювали, вже спочили.

Подорож не закінчилася Козельщанським монастирем, а продовжилася у Потоках, де ми теж відвідали монастир, і святим джерелом у Жужманівці. Знову історії про людей, які трудилися на цій землі і трудяться тепер. Ось і джерело знаходиться на землі фермера — він його і розчищує.

Узагалі було і весело, і цікаво, і повчально. Гора Пивиха для мене стала ще одним відкриттям. Велич і краса води! В усіх на обличчях було видно захват: «як на морі!» Справді, краєвид морський, не вистачає лише запаху моря. Краса просто неймовірна, вода тепла, каша смачна... Сподобалося абсолютно все: компанія чудова, місця неймовірні. Для мене це був день нових відкриттів, гарних вражень, сповнений спілкування, радості і миру. Пісні в автобусі — то окремий теплий спогад.

Марина Оніщенко

У Козельщанському монастирі я була неодноразово. З ним мене пов'язують різні спогади: і відрядні, і скорботні. Але щораз їду з великою радістю, ніби на зустріч з близькою людиною. У цій поїздки для мене стала справжнім відкриттям Жужманівка. Шкода, що нам не вдалося познайомитися з власником господарства. Вражена, з якою любов'ю та повагою він ставиться до своєї землі, намагається зберегти її історію. Божий Промисел, що ця земля нині в добрих руках. Нехай Господь благословить усі труди фермера і його сім'ї. А от під час перебування на Кременчуцькому водосховищі мені весь час згадувався 103-й псалом: «Ділля діла твої, гди». Так, Господь створив все з премудрості.

Юлія Кацай

Це було більше, ніж паломництво. Це історія. Для мене особисто — історія спілкування і натхнення: надзвичайно окрилила повага і доброта, що царили між нами.

Гора Пивиха знайома мені ще зі студентських років. Чув про неї, про її «скарби» від однокласника з Градищя, але й не думав, що побуваю тут. Появу на рівнинній території цієї найвищої точки сходу країни вчені пов'язують із впливом дніпровського покривного льодовика і неотектонічними рухами. Ця місцевість відкриває людям давні залишки мільйонів, зуби мамонтів тощо, а також сліди подій ближчої до нас у часі історії — Гетьманщини, до періоду якої відноситься монастир-фортеця, що стояв на горі, Великої Вітчизняної війни. Щоправда, шукати здебільшого доводиться під водою — Кременчуцьким водосховищем затоплено низькі дніпровські тераси. Вода поглинула вже і рештки монастиря, щороку розмиваючи до семи метрів схилу... Колись наш земляк з Полтавщини письменник Іван Маченко писав: «Пивихо! Пивихо! Сива господине на березі Славуті, що підбрався до тебе морем! Які тайни зберігаш? Які бувальщини і легенди схоронені в отих твоїх щілинах, в отих посмугах? Мовчиць Пивиха».

Під горою піщаний пляж: «Кременчуцьке море» виправдало наші сподівання. Невипадково це місце останнім часом стало надзвичайно популярним у полтавців, про що свідчать акаунти на сервісі Instagram.

Особисто у мене сталося і невеличке чудо в поїздки. Це напередодні я надумав придбати в Козельщанському монастирі хрестик. От тільки не побачив такий, як хотілося, розглядаючи хрестики після молебня перед чудотворною іконою Божої Матері в соборі. Тож вирішив сходити до сусіднього, теплого, храму. А там на порозі зустрів матушку ігуменю. Вона благословила, розпитала, що саме шукаю, і направила назад у собор, кажучи: там знайдеш. І на моє превелике здивування я знаходжу хрестик, якого там не було. Потім я дізнався, як він там опинився. Співпадіння? Та ні! Цікава річ — провидіння Боже...

Олександр Григорішин

Поездка так понравилася, що словами неможливо виразити враження. Поетому скажу тільки: слава Богу за все! Я поражена і історією Козельщанського монастиря, і красою нашої полтавської землі. Благодарю організаторів і кожного, хто поехав, за вашу душевну теплоту, сили і потрачене время. Очень надейся, что история полтавской «молодежки» будет пополняться новыми поездками и интересными событиями. Отдельно скажу, что я имела отношение к «молодежке» в Киеве в течение десяти лет. Так вот таких поездок там не было. Многодневные автобусные туры за границу я во внимание не беру. Паломнические службы возят везде и всех, конечно, но что может быть лучше молодежной компании, в которой ты всех знаешь, в которой все — единомышленники?!

Юлія Барковська

Яще под впечатлением от поездки. Всё так душевно, уютно и очень интересно. Поражают истории монашеской, сложные судьбы людей и такая пламенная их вера. Отдельное спасибо за теплые беседы — многое для себя нашла! И конечно, за организацию и вкусные пирожки! Наша «молодежка» — самая лучшая!

Оксана

Вдячна всім за поїздку, за теплу і дружню атмосферу. І за пірижки з капустою! Виявляється, такі гарні місця поблизу... А ще усвідомила, що для щастя потрібно небагато — ось як цього разу: краса природи і друзі по духу. І зрозуміла, над якими рисами характеру мені треба працювати. Хочеться ще кудись разом поїхати, адже подорожі зближують.

Ольга Трофименко

Окончание. Начало на с. 12–13

Вполне вероятно, что поначалу славилась обитель строгостью жизни, ведь устроителями были иноки монастыря, всё-таки называвшегося Пустынным, и, кроме того, шел люд к чудотворной Николаевской иконе. Но с приумножением изобилия и комфорта и даже роскоши да с вовлечением монастыря в политические водовороты монастырская аскетичность, строгость, пристойность уступили место неводержанности насельников: «Если верить преданию, — пишет автор, — обитель сделалась к этому времени заметно распушенною. Неумеренность и неводержанье воцарились в ее стенах, а с ними и вообще упадок строгой монашеской жизни». Наверное, порочность была необратима, и Господь прекратил дни той обители. После литургии случился пожар, его испепеляющая сила уничтожила все постройки, не уцелел даже каменный собор. А вот икона святителя Николая, находящаяся в нём, уцелела. Восстановить сгоревшее не удалось. Кое-как построили вместо собора церковь во имя святителя Николая (она достояла до середины XX столетия и называлась кладбищенской), а через девять лет указом императрицы Екатерины в числе многих упраздненных монастырей оказался и этот.

Что ж, вот очевидное доказательство того, что, во-первых, роскошь не благоприятствует духовному возрастанию, а во-вторых, что Господь поругаем не бывает. Пример жизни во славу Божию не должен становиться примером развращения. Это нам урок.

Лишь угол какой-то монастырской постройки достоял до наших дней в зарослях горы. Но и его дни сочтены. Кременчугское «море» — одно из шести самых крупных водохранилищ на Днепре, над которым возвышается Пивиха, — неумолимо размывает гору. Директор Градизжского музея Игорь Черников, профессиональный водолаз, последние годы изучающий дно водохранилища, с болью говорит о неразумности человеческого вмешательства в законы природы. Мы стоим над обрывом. Слушаем гида и любуемся красотой мироздания. Над нами — высь небес, вокруг нас — зелень, дарующая тень (даже крымские сосны!), перед нами — водная даль.

Красоты Пивихи

Приидите, поклонимся...

У источника в Жужмановке

Хлеб да каша — еда наша

А под ней, оказывается, — двести пятьдесят затопленных населенных пунктов. Чья-то родина. Чья-то изломанная жизнь. Бесценные в хозяйственном, экономическом отношении сенокосы и пастбища... «Вечна память» прозвучала в тот день над горой как малая дань всем тем, кто жил — и в монашеском, и в священническом, и в мирском чине — до нас.

А вода и дальше наступает на неукрепленные берега. Экологи и жители прилегающей к «морию» местности уже много лет пытаются привлечь внимание властей к проблеме, риску-

ющей стать непоправимой. Страдают населенные пункты. Страдают и Пивиха — уникальный заповедный объект, представляющий интерес для палеонтологов: здесь находят очень древние отложения.

Солнце в тот день пекло не на шутку, словно испытывая путников на прочность. А потому после познавательной волнующей экскурсии обе группы — и «молодежка», и хористы — решили не упускать шанс освежиться в шумящих днепровских волнах, а затем подкрепиться.

Людмила Самойлова

Для хористов последним местом посещения уже вечером, а для «молодежки» чуть ранее стала Верхняя Жужмановка Козельщинского района. До 1930-х годов здесь существовал Покровский скит Киевского Ионинского монастыря, в народе именуемый Гноевским по названию близлежащих хуторов. А удалось установить это, рассказывает Татьяна Черкасец, лишь семьдесят лет спустя. Толчком послужили три документа о жертвовании земельных участков монастырю, найденных в архиве монахини Антонины (Жартовской) — сотрудницы Полтавского епархиального управления, насельницы Полтавского Крестовоздвиженского монастыря в послевоенные годы, которой суждено было стать живым связующим звеном между монашеством прежним и возродившимся. Понимая важное для Церкви значение сохранения духовных и исторических корней, она скрупулезно хранила письменные свидетельства, промыслом Божиим к ней попавшие. Практически ничто теперь в Жужмановке не напоминает современникам о процветающем когда-то ските, кроме нескольких погребений. «Яко земля еси, и в землю отыдеши», — сказал Господь человеку (Быт. 3:19). Да, ничего нет в мире постоянного и неизменного. Но память о прошлом, о наших предшественниках на этой земле всё-таки надо хранить: это как указатель на дороге для путника, как наглядная памятка, как книга о добродетельной или неразумной жизни, а еще это как минимум залог того, что и о тебе будут помнить и молиться...

Источник чистой вкусной воды, который, наверное, питал прежде и скитских насельников, стал для паломников истинной отрадой и еще одной составляющей между ушедшим и настоящим: почувствовали связь времен и причастность к прошлому. Но мысль летит дальше. В утешение людям дал Господь множество природных ресурсов, много святынь — ими богата полтавская земля. Ценить, беречь от разорения, приумножать их призвано каждое поколение. Это способно только духовно здоровое. Что мы оставим после себя?..

Людмила Самойлова

За честь православної Вітчизни

Кразнавец В'ячеслав Скрыбин

У позаминулому номері «Відомостей Полтавської єпархії» ми анонсували розповідь про незвичайну виставку, що діє у Полтавському літературно-меморіальному музеї І. П. Котляревського. Глядачеві представлені портрети Георгіївських кавалерів-полтавців на тлі Хрестовоздвиженського монастиря. Але живопис — лише одна з родин експозиції. Про задум виставки та захоплюючі розвідки, здійснені її авторами, — наступний матеріал.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Філіппа співробітники прес-служби Полтавської єпархії побували в літературно-меморіальному музеї І. П. Котляревського на презентації виставки матеріалів, присвячених долям полтавців — Георгіївських кавалерів. Захід уперше проводився у незвичних умовах карантину. Тому на гостини до музею прийшли усього декілька відвідувачів. Серед них — автори експозиції: історик мистецтва Кім Скалацький, краєзнавець В'ячеслав Скрыбин та Сергій Козлов.

Старший науковий співробітник закладу, куратор виставки Валентина Скрыль представила зібранню експозицію, присвячену одній із маловідомих сторінок історії Полтави — участі наших земляків у військових кампаніях початку XX століття. У невеликому залі зібрані документи й артефакти часів російсько-японської та Першої світової воєн. Але головну увагу відвідувачів привертають два портрети, розташовані один навпроти другого.

У центрі обох полотен — постаті військових царської армії на тлі Полтавського Хрестовоздвиженського монастиря. Абрис обителі вгадуються майже без сумнівів. Інша справа — особи портретованих. Хто ці люди? Підписи під зображеннями відсутні. Ми бачимо якихось осіб, краєвиди, безліч усіляких деталей... Але усі вони ніби... з іншої планети. З сучасністю не перетинаються. Ніби існує для них «своє» добро і зло, своя вже десь окреслена доля. Яка ось-ось та й наздожене усіх.

Портрет, на якому одиночна фігура військового, належить В'ячеславу Скрыбіну. Груповий портрет, без сумніву, родина, — Кіму Скалацькому. Два, на перший погляд, паралельних факти. Напевно, так би вони собі й існували, не змикаючись. У різних власників, у різних колекціях. Та спрацював пошуковий азарт Скрыбіна. Зізнається, захопило бажання віднайти бодай якісь

свідчення про військового з придбані картини. Справа посувалася потроху. Аж раптом — несподіваний поворот. В'ячеслав Михайлович дізнається: повільно, подібне за змістом і часом написання (кінець XIX — початок XX століття), є у збірці Скалацького. Загартований у боях військовий (про це свідчать численні нагороди на парадному мундірі) зображений поруч із дружиною та двома малими дітьми: хлопчиком і дівчинкою. Вірогідно, художник (на полотні зберігся підпис «Артист М. Рыбачук») працював з фотографією сімейства, аби не витратити час і сили замовників, зважаючи на те, хоча б, що серед портретованих діти. Це була досить розповсюджена практика. Стосовно особистості живописця... У господаря полотна Кіма Скалацького є певні міркування з цього приводу. Нехай і на рівні припущень. Наведемо їх пізніше. А поки що...

Під час презентації у властивій йому жартівливій манері Кім Григорович розповів, за яких обставин ця картина опинилася у нього років із двадцять тому. Одного вечора знайомий колекціонер приніс йому полотно на реставрацію — зображення військового з родиною. Скаржився, що прагадав із купівлею. Картина дуже пошкоджена, відновити, хто на ній, неможливо. Та й сюжет чудернацький якийсь. Іззовні — ніби артисти намальовані: он які дожелезні вуса у головного героя! Щось справді театральне... Але ж гроші вже заплачені. Словом, вийшло як вийшло. Оглянувши картину, Скалацький запропонував варіанти влаштування її долі. Згадує, поставив умови: «Беру полотно на реставрацію. Працюватиму не менше двох років. Потім повертаю. Або віддаю за картину витрачену суму, компенсацію транспортні кошти й залишаю

портрет у себе». Несподівано саме цей, другий, варіант найбільше сподобався гостю: радій-радісінський був, що позбувся непотребу. Та ще й без витрат.

Картину Кім Григорович приводив до ладу справді довго. Але відновлювати обставини написання твору, імена портретованих не брався. Естафету, як кажуть, підхопив В'ячеслав Скрыбин. У полі зору пошуківця з деяких пір обидва твори. Що спонукало до розвідок? За визнанням В'ячеслава Михайловича, справжнє задоволення переживаєш тоді, коли річ, образно кажучи, відкриває тобі свою таємницю. А це передусім долі людей — наших предків, їхні невігдані історії. Складаються у єдиний пазл епізод за епізодом, деталь до деталі, й ти мимоволі стаєш свідком подій не кимось переказаних, а ніби пережитих тобою особисто. То чи можна усе це викреслити з життя? Твого власного. З життя міста загалом. «Жалкую, — поділився з колегами В'ячеслав Скрыбин, — що досі у Полтаві немає музею власне Полтави. Безліч цікавих фактів, історій, непересічних долів залишаються поза увагою дослідників та громади. Минуле постає перед нами і досі понівеченим на догоду політичній кон'юктурі».

Два схожих за сюжетом і композицією полотна... Напевно, за часом написання теж близьких. Як підібрати ключик до них? Підказок, розповідає Скрыбин, виявилось не так уже й багато. Найперше, військова форма, відзнаки, нагороди. На жаль, історія з одиночним портретом більш заплутана: остаточні висновки щодо «розшифровки» робити зарано. Ймовірно, перед нами зауряд-прапорщик 36-го піхотного полку (квартирував у Полтаві) Олексій Абрамов. Родинний портрет з колекції Скалаць-

Історик мистецтва Кім Скалацький

кого виявився більш доступним для дослідження. Привернули увагу нагороди на грудях героя. Іх багато. У тому числі Георгіївські хрести. На погоні військового — цифра «9». Вивчення історичної і довідкової літератури дало деяку інформацію. На початку XX століття у Полтаві квартирувала 9-та дивізія, яка брала участь у російсько-японській війні 1904–1905 років. До складу підрозділу входило чотири піхотних полки й артилерійська бригада. Ще одна суттєва деталь. У петлицях портретованого добре помітні схрещені гармати. Перед нами артилерист у званні фельдфебеля. Встановити ім'я цієї людини, пояснює В'ячеслав Скрыбин, допоможе інтернет-спільнота. Знавці військової історії підказали: у літературі є списки Георгіївських кавалерів. Якщо зіставити наявні факти, можна вийти на ім'я військового. ...Врешті-решт, привернула до себе увагу людина на прізвище Демченко (Димченко або Демченков). Фельдфебель, артилерист з Полтавщини. Та чи є більш конкретні відомості про нього? Подальший пошук привів до несподіваних результатів. У виданні «Книга состоявших на особом учете бывших белых офицеров в органах ГПУ Украины» краєзнавець натрапив на ім'я Кузьми Омеляновича Демченка. Згодом відшукалася і фотографія військового. Схожість із портретом була безумовною.

Можливо, на тому варто було б і зупинитися. Аж раптом в архіві СБУ Полтавської області відшукалися дві справи кінця 30-х років XX століття на членів сім'ї «ворога народу» прапорщика царської армії Кузьми Демченка — його дітей Віру Кузьмівну та Миколу Кузьмича.

На виставці представлені копії справ, які день за днем документують «роботу» жакливого механізму репресій. Дітям Демченка, як і йому самому (на той час уже літній людині), поталанило: усі залишилися живими. Але чи так уже легко минулися для Віри Демченко п'ять років ув'язнення або час, коли протгом року під слідством перебував її молодший брат, на щастя, виправданий?..

«Наприкінці пошуку, — пояснив гостям музею В'ячеслав Скрыбин, — вдалося дізнатися й адресу Демченків у Полтаві. Вони мешкали у будинку по вулиці Коцюбинського. На жаль, нікого з їх рідні там уже немає. Спіди губляться...»

Кожному з авторів експозиції було що розповісти гостям презентації. Чимало було й запитань до краєзнавців, пропозицій, думок. Захоплювало ставлення учасників виставки до справи: щире почуття співпричетності до історії минулих поколінь і, звичайно, глибокі знання. Саме вони дозволили Кіму Скалацькому висловити припущення щодо особистості автора сімейного портрету. За його версією, «артист. М. Рыбачук» з Полтави міг бути майстром, якого називав своїм учителем наш земляк відомий художник Павло Горобець. До революції Павло Матвійович мешкав у провулку на Бабичівці (околиці дореволюційної Полтави), де брав уроки малювання у сусіда-живописця, якого називали французом...

Георгіївські хрести з колекції Сергія Козлова доповнюють уявлення про Полтаву і полтавців початку XX століття. Маленьке місто. А в ньому — люди значні, справжні велети мужності і звitagи. Напевно, ось так, як на полотнах, розвернувшись обличчям і усією постаттю назустріч глядачеві, ці люди йшли і в атаку. Здобували у кривавих боях нагороди, жертвували собою во спасіння душі, захищали честь православної своєї Вітчизни.

Людмила Нікітіна

«Недостанет мне времени, чтобы повествовать о...пророках, которые верою побеждали царства, творили правду, получали обетования, заграждали уста львов, угашали силу огня, избегали острия меча, укреплялись от немощи, были крепки на войне, прогоняли полки чужих; жены получали умерших своих воскресшими; иные же замучены были, не приняв освобождения, дабы получить лучшее воскресение; другие испытали поругания и побои, а также узы и темницу, были побиваемы камнями, перепиливаемы, подвергаемы пытке, умирали от меча, скитались в милотях и козых кожах, терпя недостатки, скорби, озлобления; те, которых весь мир не был достоин, скитались по пустыням и горам, по пещерам и ущельям земли».

Послание святого апостола Павла к Евреям, 11:32–40

Пророк Иона — герой настоящего библейского чуда. В открытом море его проглотила огромная рыба. В ее животе он провел три дня и в этой самой что ни на есть безвыходной ситуации обратился к Богу с горячей молитвой.

На протяжении многих веков Иона во чреве кита будет одним из самых популярных образов в христианской литературе и живописи, символом бесконечной надежды на Бога и ненеправой молитвы к Нему.

Пророк Иона стал одним из любимых персонажей Священного Писания не только у иудеев и христиан, но и мусульман.

В еврейской традиции Книгу пророка Ионы читают в Новый год, так как у иудеев этот праздник символизирует суд Бога над миром в целом и над каждым человеком в отдельности.

Кем же был ветхозаветный пророк Иона? Почему его иногда называют антипророком? Зачем он отправился с проповіддю не к своим землякам израильтянам, а к язычникам ассирийцям, а к язычникам ассирийцям, а к язычникам ассирийцям? Где выплыл на сушу Иона после трех дней заключения во чреве кита? И что подразумевал Христос, когда говорил о знамении Ионы?

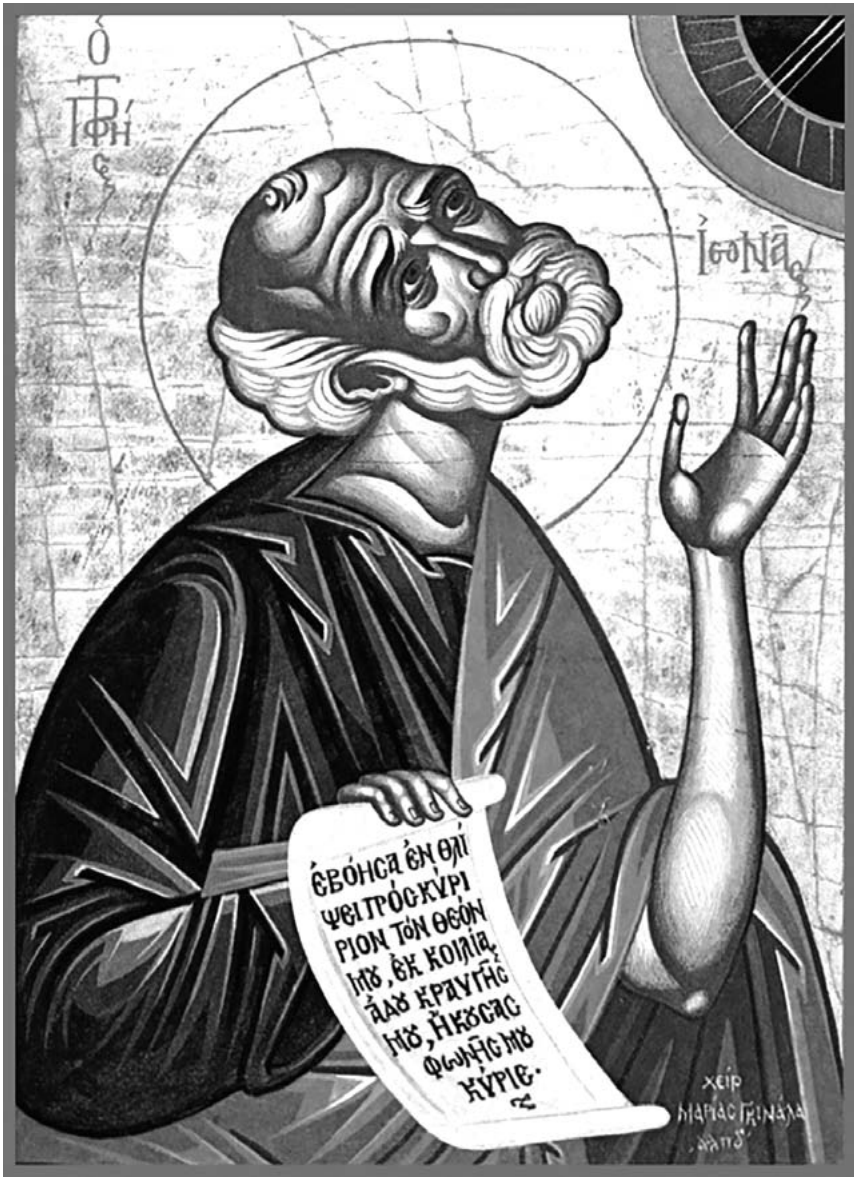
Одно из преданий называет Иону тем самым отроком, сыном Сарептской вдовы, которого вернул к жизни пророк Илия. Время его служения принято относить к сложному периоду в истории народа Божия, когда иудеи воевали с ассирийцами.

Если посмотреть на карту того времени, то на востоке от Израиля мы увидим сильную империю Ассирию со столицей в городе Ниневия. Через несколько лет она станет главным врагом Израиля. Она была велика, сильна и очень хорошо организована в военном отношении.

«И было слово Господне к Ионе, сыну Амафинну: встань, иди в Ниневию, город великий, и проповедай в нём, ибо злодеяния его дошли до Меня» (Иона 1:1–2).

Если вы израильтянин, тем более пророк, и знаете, что эти люди в том городе, в той стране вскоре станут вашими врагами, то вы по-человечески не пойдете туда, вы остановитесь. Иона отказывается и говорит: «Я не пойду!» Но Бог подталкивает его, как бы говоря: «Это не твой выбор, это Мой выбор! Потому что Я даю шанс всем людям. Каждый имеет возможность принять собственное решение. Это свободный мир — мир свободы выбора человека. Даже людям, которые будут ужасными врагами Моего собственного народа и Моих детей, Я даю шанс!»

Иона

Пророк Иона проявляет невиданные дерзость и непослушание. Отвергнув волю Божию и Его прямое повеление, он пытается сбежать.

На примере других пророков в Священном Писании мы видим, что они иногда спорят с Господом, иногда радостно соглашались, иногда сами вызываются на определенную миссию, но всегда делают то, что им говорит Бог. И только в одном-единственном случае, в Книге пророка Ионы, мы видим, что пророк не намерен исполнять Божие повеление и убегает от лица Господня.

Иона отправляется в ближайший порт, садится на корабль и плывет куда глаза глядят. «И встал Иона, чтобы бежать в Фарсис от лица Господня, и пришел в Иопнию, и нашел корабль, отправлявшийся в Фарсис, отдал плату за провоз и вошел в него, чтобы плыть с ними в Фарсис от лица Господа» (Иона 1:3).

В отличие от великих пророков Исаии, Иеремии, Иезекииля, которые горят перед Богом как свечи, вытравляя из себя всякое своеволие, Иона во всём подобен нам — обычным людям: не слишком добрый, пытающийся любой ценой ускользнуть от выполнения своего долга и бегущий от Бога.

В библейском рассказе бегство пророка Ионы больше похоже не на путешествие, а на спуск — всё ниже и ниже. Он спускается в порт, затем спускается на корабль, а на корабле спускается в трюм.

«Но Господь воздвиг на море крепкий ветер, и сделалась на море великая буря, и корабль готов был разбиться. И устрашились корабельщики, и зывали каждый к своему богу, и стали бросать в море кладь с корабля, чтобы облегчить его от нее; Иона же спустился во внутренность корабля, лег и крепко заснул. И пришел к нему начальник корабля и сказал ему: что ты спишь? встань, воззови к Богу твоему; может быть, Бог вспомнит о нас и мы не погибнем. И сказали друг другу: пойдем,

бросим жребии, чтобы узнать, за кого постигает нас эта беда. И бросили жребии, и пал жребий на Иону. Тогда сказали ему: скажи нам, за кого постигла нас эта беда? какое твое занятие и откуда идешь ты? где твоя страна и из какого ты народа? И он сказал им: я Еврей, чью Господа Бога небес, сотворившего море и сушу. И устрашились люди страхом великим и сказали ему: для чего ты это сделал? Ибо узнали эти люди, что он бежит от лица Господня, как он сам объявил им. И сказали ему: что сделать нам с тобою, чтобы море утихло для нас? Ибо море не переставало волноваться. Тогда он сказал им: возьмите меня и бросьте меня в море, и море утихнет для вас, ибо я знаю, что ради меня постигла вас эта великая буря. Но эти люди начали усиленно грести, чтобы пристать к земле, но не могли, потому что море всё продолжало бушевать против них. Тогда воззвали они к Господу и сказали: молим Тебя, Господи, да не погибнем за душу человека сего, и да не вменишь нам кровь невинную; ибо Ты, Господи, соделал, что угодно Тебе! И взяли Иону и бросили его в море, и утихло море от ярости своей. И устрашились эти люди Господа великим страхом, и принесли Господу жертву, и дали обеты» (Иона 1:4–16).

Там, в морской пучине, Иону проглатывает огромная рыба. Но он остается невредим и прямо из ее чрева вызывает к Всевышнему.

«И помолится Иона Господу Богу своему из чрева кита и сказал: к Господу воззвал я в скорби моей, и Он услышал меня; из чрева преисподней я услышал, и Ты услышал голос мой. Ты сверг меня в глубину, в сердце моря, и потоки окружили меня, все воды Твои и волны Твои проходили надо мною. И я сказал: отринут я от очей Твоих, однако я опять увижу святой храм Твой. Объяли меня воды до души моей, бездны заключили меня; морскою травкою обвита была голова моя. До основания гор я нисшел, земля соими запорами

навек заградила меня; но Ты, Господи Боже мой, изведешь душу мою из ада» (Иона 2:2–7).

Бог заключил его в закрытое место — вне мира, чтобы поставить его в ситуацию, в которой он видит только себя, и тем самым как бы говорит ему: «Рыба — это место, где Я храню тебя, и Я заключаю тебя. Тебе не позволено быть в Моем мире. Теперь, глубоко под водой, у тебя два пути: опуститься еще глубже, откуда нет дороги назад, или вернуться и начать новую жизнь в Моем мире».

Иносказательный смысл чудесного спасения Ионы после трех дней, проведенных во чреве кита, окончательно прояснится лишь в свете Нового Завета. Иона станет единственным из малых пророков, события из жизни которого вспомнит и истолкует Сам Спаситель. Христос скажет о знамении пророка Ионы, поясняя, что и Ему предстоит спуститься в преисподнюю, как Ионе в морскую пучину, и на третий день подняться из нее. Освобождение Ионы живым и невредимым станет прообразом Воскресения Христа.

По толкованию святого Иринея Лионского, попадание Ионы во чрево кита и его чудесное избавление служат еще и символами грехопадения человека и его спасения. Человек может быть полностью поглощен грехами, но как бы глубоко он ни опустился, через покаяние он может снова выбраться на свет Божий.

«И сказал Господь киту, и он изверг Иону на сушу» (Иона 2:11).

Из моря на сушу чудом выживший Иона выбирается немного дальше современной Хайфы.

«И было слово Господне к Ионе вторично: встань, иди в Ниневию, город великий, и проповедай в ней, что Я повелею тебе. И встал Иона и пошел в Ниневию, по слову Господню; Ниневия же была город великий у Бога, на три дня ходьбы» (Иона 3:1–3).

И неслучайно пророк Иона идет именно в Ниневию, так же как не случайно апостол Петр пойдет проповедовать в Рим. Им обоим нужно принести слово Божие в самый центр мира.

Иона отправляется проповедовать язычникам, потому что Бог хочет, чтобы еврейские пророки проповедовали и язычникам тоже. Он отправляет его в столицу главного государства того времени, чтобы начертать путь для распространения будущего христианства.

Позже отсюда, со Святой Земли, отправятся с проповідью в новую мировую столицу, Рим, апостолы Петр и Павел. Иона — пророк Божий, Петр и Павел — апостолы Божии, и они отправляются с проповідью в главный город цивилизации: Иона идет в Ниневию — Рим своего времени, а Петр и Павел идут в Рим — Ниневию своего времени.

Известные своей жестокостью ассирийцы вызывают у Ионы страх и ненависть. В их столице Ниневии, огромном древнем городе, царят роскошь и пороки. Иона жаждет, чтобы этих грешников постигло справедливое наказание. Он возвещает ниневитянам то, что велел ему Бог: если они не покаются, то через сорок дней город будет разрушен.

«И начал Иона ходить по городу, сколько можно пройти в один день, и проповедовал, говоря: еще сорок дней — и Ниневия будет разрушена!» (Иона 3:4).

Иногда, когда ты чувствуешь, что в твоей жизни есть что-то неправильное, всё может изменить одно слово. Когда пророк Иона пришел к ниневитянам, он сказал им всего четыре слова: «Через сорок дней город будет разрушен!» На иврите это четыре слова. И для тех людей, кто внимательно слушали, это было как удар по голове. И они оставили все

привычные дела и изменили свою жизнь. Иногда такое случается! Люди заплакали, и Бог принял их слезы.

«И поверили Ниневитяне Богу, и объявили пост, и оделись во вретича, от большого из них до малого. Это слово дошло до царя Ниневии, и он встал с престола своего, и снял с себя царское облачение свое, и оделся во вретиче, и сел на пепле, и повелел провозгласить и сказать в Ниневии от имени царя и вельмож его: “чтобы ни люди, ни скот, ни волы, ни овцы ничего не ели, не ходили на пастбище и воды не пили, и чтобы покрыты были вретичем люди и скот и крепко вопияли к Богу, и чтобы каждый обратился от злого пути своего и от насилия рук своих. Кто знает, может быть, еще Бог умилосердится и отвратит от нас пылающий гнев Свой, и мы не погибнем”. И увидел Бог дела их, что они обратились от злого пути своего, и пожалел Бог о бедствии, о котором сказал, что наведет на них, и не навел» (Иона 3:5–10).

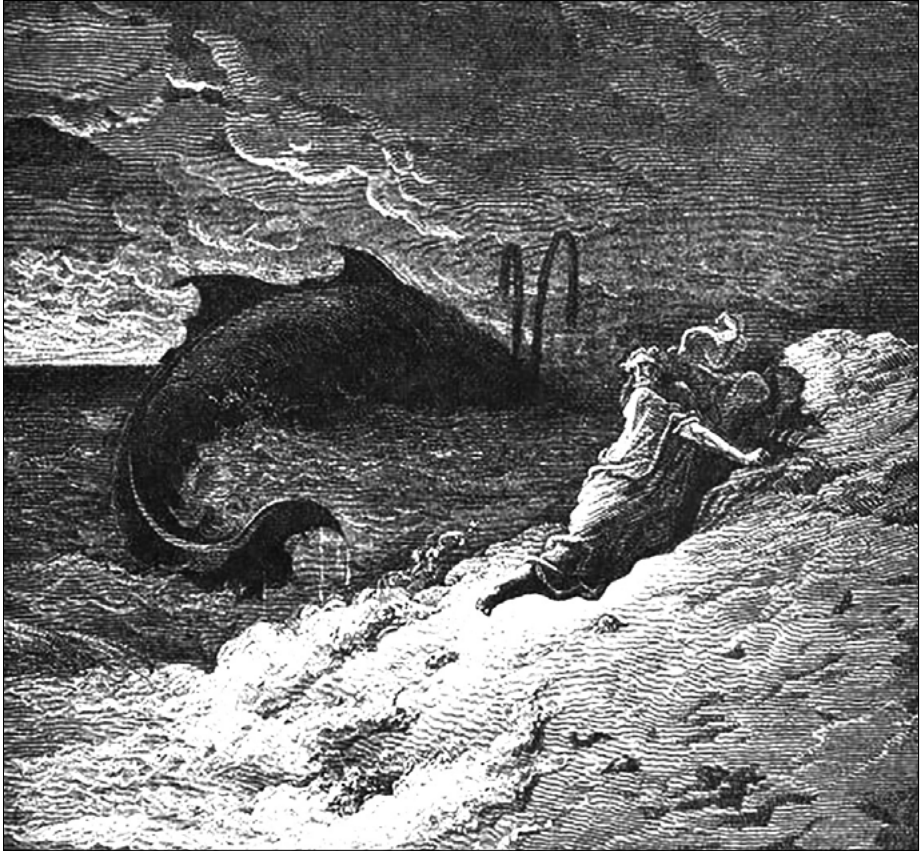
Это стихийное раскаяние жителей Ниневии вспомнит и Христос, обличая фарисеев и говоря: «Ниневитяне востанут на суд с родом сим» (Мф. 12:41). Покаяние и обращение язычников, которые прислушались проповеди пророка Ионы, должны устыдить упорствующих израильтян.

Бог прощает ниневитян, но никак не хочет простить сам Иона. «Иона сильно огорчился этим и был раздражен. И молился он Господу и сказал: о, Господи! не это ли говорил я, когда еще был в стране моей? Потому я и побежал в Фарсис, ибо знал, что Ты Бог благий и милосердный, долготерпеливый и милосердный, и сожалеешь о бедствии. И ныне, Господи, возьми душу мою от меня, ибо лучше мне умереть, нежели жить» (Иона 4:1–3). Он сидит неподалеку города и ждет его гибели. По велению Бога над головой пророка за одну ночь вырастает растение: то ли клещевина, то ли тыква, которая спасает Иону от палящего зноя. Но Бог повелевает засохнуть растению, от чего Иона приходит в

Православні магазини, що знаходилися в ТРЦ «Київ» та в районі Центрального ринку, змінили місцеперебування. Запрошуємо завітати

до православного магазину за новою адресою: **вул. Європейська, 66** (колишнє приміщення магазину «Океан» поблизу Свято-Пантелеймонівського храму).

Гюстав Доре «Пророк Иона, изверженный китом», 1866 год

полное отчаяние и просит себе смерти. Следует заметить, что он, чуть что случись, тут же просит смерти, в отличие от других пророков, готовых терпеть любые трудности. Он сопротивляется призыванию, он не рад покаянию тех, кого призвал покаяться, Он своего рода антипророк.

«И вышел Иона из города, и сел с восточной стороны у города, и сделал себе там кущу, и сел под нею в тени, чтобы увидеть, что будет с городом. И произрастил Господь Бог растение, и оно поднялось над Ионою, чтобы над головою его была тень и чтобы избавить его от огорчения его; Иона весьма обрадовался этому растению. И устроил Бог так, что на другой день при появлении зари червь подточил растение, и оно засохло. Когда же взошло солнце, навел Бог знойный восточный ветер, и

солнце стало палить голову Ионы, так что он изнемог и просил себе смерти, и сказал: лучше мне умереть, нежели жить. И сказал Бог Ионе: неужели так сильно огорчился ты за растение? Он сказал: очень огорчился, даже до смерти. Тогда сказал Господь: ты сожалеешь о растении, над которым ты не трудился и которого не растил, которое в одну ночь выросло и в одну же ночь и пропало: Мне ли не пожалеть Ниневии, города великого, в котором более ста двадцати тысяч человек, не умеющих отличить правой руки от левой, и множество скота?» (Иона 4:5–11).

В Книге Ионы впервые ясно говорится о том, что спасение через покаяние может быть даровано Богом не только иудеям, но и язычникам. И Яхве — не национальный Бог евреев, а Бог всех людей.

Оформити передплату на «Відомості Полтавської єпархії» можна з будь-якого місяця в будь-якому відділенні «Укрпошти»:

ф.п-1	АБОНЕМЕНТ на газету		01125														
Відомості Полтавської єпархії		Кількість комплектів	1														
на 2020 рік по місяцях																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
Куди																	
поштовий індекс												адреса					
Кому																	
ДОСТАВНА КАРТКА-ДУРУЧЕННЯ на газету																	
Відомості Полтавської єпархії												Кількість комплектів		1			
Вартість												передплати					
												переплати					
на 2020 рік по місяцях																	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12						
поштовий індекс												місто, село					
												область					
код вулиці												район					
буд.												корп.		кв.		вулиця	

Вітаємо

Редакція газети «Відомості Полтавської єпархії» щиро вітає кліриків Полтавської єпархії з ювілейними датами, які вони святкуватимуть у серпні 2020 року:

-

священника Володимира Молнара, настоятеля Свято-Димитріївського храму селища Ромодан Миргородського району, з 35-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 1 серпня;
-

протоієрея Віталія Васильчука, клірика Миколаївського собору міста Горішні Плавні та викладача Полтавської Місіонерської Духовної семінарії, з 40-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 11 серпня;
-

священника Віталія Хильченка, ключаря Свято-Андріївського храму міста Полтави, з 10-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 15 серпня;
-

священника Романа Голика, настоятеля Свято-Софіївського храму села Комendanтiвка Кобеляцького району, з 10-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 19 серпня;
-

священника Антонія Клименка, настоятеля Благовіщенського храму села Мушты Решетилівського району, з 25-річчям з дня народження, яке він відзначатиме 19 серпня;
-

протоієрея Михайла Бабича, настоятеля храму Різдва Пресвятої Богородиці міста Полтави, з 20-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 27 серпня;
-

священника Олександра Костенка, клірика храму святих мучениць Віри, Надії, Любові та матері їхньої Софії міста Полтави, з 10-річчям з дня священницької хіротонії, яке він відзначатиме 28 серпня.

У Свято-Макаріївському кафедральному соборі щосуботи об 11.00 проводяться заняття шахово-шашкового гуртка для дітей. Веде гурток протодиякон Олександр Дубовий. Запрошуються усі бажачі.

Полтавська Місіонерська Духовна Семінарія запрошує на навчання

Правила прийому

Абітурієнти складають вступні іспити.

Вступник повинен ЗНАТИ: основні Старо- та Новозавітні події; наступні молитви (твердо й осмислено);

початкові: Трисвяте по «Отче наш»; **вранішні:** «Слава Богу...», «Бже, шчиги мж грешнаго...», «Стигй гдги...»;

вечірні: «Бже вчтний...», «Вал джжнчтн...», «Бжегш цдл блгдл мчн...», «Бжегш хртовк...»;

Божій Матері: «Бже і дбо мжжн-сж», «Догтійно єгть», «Взблнної божьої»;

Символ віри, молитву святого Єфрема Сиріна, молитву перед Святим Причастям, Заповіді Мойсея (Декалог), Заповіді Блаженств, тропарі дванадесятих свят, 50-й і 90-й псалми, тропар свого святого і його житіє.

Базовим посібником для підготовки є «Закон Божий» видавництва Київської Митрополії 2010 року.

Вступник повинен УМІТИ:

чітко і грамотно читати церковнослов'янською мовою; заспівати фрагмент богослужбового піснеспіву або куплет народної пісні.

Вступники іконописного відділення складають, крім загальних екзаменів, також екзамен з основ малюнка та іконописання. На екзамені вступник повинен скопіювати у кольорі зразок чи фрагмент ікони

(матеріал: акварель, гуаш або темпера за вибором, папір розміром 20х30 см). Вимоги до роботи: правильне розташування зображення на листі, передача характеру зображення, дотримання кольорових і світлотонових співвідношень. Час виконання — до 6 годин. Прийом документів з 1 червня по 24 серпня.

Вступні екзамени

Стaцiонар:

1. **ІКОНОПИСНЕ ВІДДІЛЕННЯ**

а) з основ малюнка та іконописання — 24 серпня;

б) співбесіда екзаменаційної комісії з абітурієнтами — 25 серпня.

2. **БОГОСЛОВСЬКО-МІСІОНЕРСЬКИЙ ФАКУЛЬТЕТ**

а) співбесіда екзаменаційної комісії з абітурієнтами — 25 серпня.

3. **ВІДДІЛЕННЯ РЕГЕНТІВ-ПСАЛОМЩИКІВ**

а) прослуховування — 25 серпня;

б) співбесіда екзаменаційної комісії з абітурієнтами — 25 серпня.

Заочний сектор:

співбесіда екзаменаційної комісії з абітурієнтами богословсько-місіонерського факультету та відділення регентів-псаломщиків — 26 серпня.

Для допуску до вступних екзаменів абітурієнт повинен надати в канцелярію семінарії такі документи:

прохання на ім'я Ректора;

анкету;

автобіографію (пп. 1–3 заповнюються при подачі документів);

ксерокопію паспорта (стор. 1, 2, 11; одруженим також стор. 9 і 10) і

свідцтва про народження;

дві фотокартки 3х4 см;

довідку про Хрещення;

довідку про сімейний стан;

атестат про середню освіту (оригінал і копію);

довідку про стан здоров'я (форма 086-у, з обов'язковим записом психіатра) і карту щеплень;

рекомендацію приходського священника, затверджену єпархіальним архієреєм; грамоту про зведення у священний сан (для абітурієнтів у священному сані); сертифікат ЗНО; військовий квиток або приписне свідоцтво (оригінал і копію); Вступники на іконописне відділення повинні надати приймальною комісією зразки власних робіт (не менше трьох), бажано іконописного напрямку.

Початок навчального року — 1 вересня.

Наші координати

Поштова адреса:

ПМДС, вул. Конституції, 12, м. Горішні Плавні Полтавської області, 39803, Україна.

Телефони:

+38 (05348) 482-68;

+38 (05348) 484-06;

+38 (05348) 482-29.

Електронна пошта:

orth.mission.ua@gmail.com

Сторінка в Інтернеті:

http://mission.org.ua

Як проїхати до Полтавської Місіонерської Духовної Семінарії

Прямі авторейси до Горішніх Плавнів звершуються з міст: Києва, Харкова, Дніпра, Полтави. Отримати детальну інформацію і забронювати місце можна за телефонами: +38 (067) 995-56-88; +38 (067) 771-61-12 (ця інформація не є рекламою).

Якщо Ви проживаєте далеко від великого населеного пункту, з якого здійснюються прямі маршрути у місто Горішні Плавні Полтавської області, то Вам необхідно знайти найбільш зручний маршрут у місто Кременчук, розташоване за 20 км від Горішніх Плавнів. Зупинка автобусів, що прямують у Горішні Плавні, знаходиться поруч з Кременчуцьким залізничним вокзалом. Потрібна автобусна зупинка у Горішніх Плавнях — «Вул. Добровольського».

Богослужіння в Богородицькому Горбанівському монастирі

На честь святині землі Полтавської — Горбанівської ікони Божої Матері — освячено храм і утворено монастир на місці її знайдення, неподалік села Горбанівка, біля Баронівських ставків. Поруч б'є святе джерело, що з'явилося, за переданням, після знайдення ікони.

З благословення Високопреосвященнішого митрополита Полтавського і Миргородського Филипа, у храмі обителі звершуються такі богослужіння:

понеділок: 8.00 — молебень Пресвятій Богородиці;

вівторок: 8.00 — подячний молебень Господу з акафістом «Слава Богу за все»;

серета: 8.00 — молебень з акафістом перед іконою святителя Луки Кримського;

четвер: 8.00 — молебень з акафістом перед Горбанівською

іконою Божої Матері та освяченням води;

п'ятниця: 8.00 — читання акафіста Пресвятій Богородиці,

16.00 — вечірне богослужіння;

субота: 8.00 — Божественна літургія, **16.00** — всенічне бдіння;

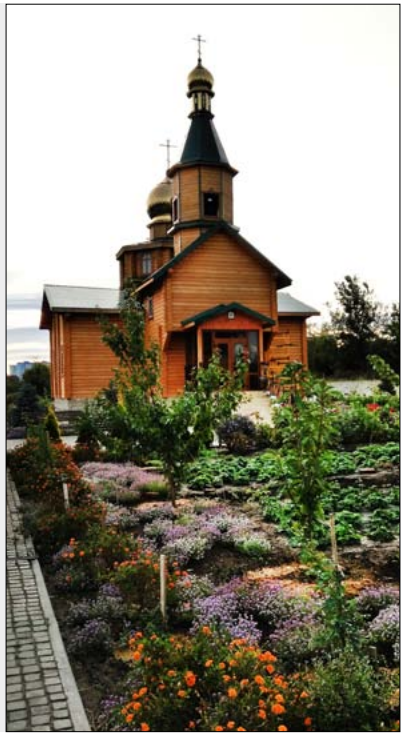
неділя: 7.00 — рання Божественна літургія; **9.00** — пізня Божественна літургія.

У святкові дні Божественна літургія о **8.00**, напередодні всенічне бдіння о **16.00**.

Початок окремих богослужінь може бути змінено, про що буде оголошено в храмі напередодні.

По недільних днях працює **монастирська лавка**, в якій можна скуштувати смачну монастирську випічку.

Для дітей по завершенні літургії працює недільна школа.

ВІДОМОСТІ ПОЛТАВСЬКОЇ ЄПАРХІЇ

Щомісячний часопис.
Засновник: Управління Полтавської єпархії Української Православної Церкви.
Свідоцтво про державну реєстрацію: КВ №11359–232ПР від 20.06.2006р.
Передплатний індекс: 01125.
Адреса редакції: вул. Героїв Сталінграда, 1-6, м. Полтава, 36040, Україна.
Телефон/факс: +380 (532) 67-57-72.
Електронна пошта: pravpoltava@ukr.net

Головний редактор:

митрополит Полтавський і Миргородський Филип.

Заступник головного редактора:

Людмила Самойлова.

Фото: диякон Марк Кучеренко, Володимир Педан.

Листування з читачами ведеться тільки на сторінках газети. Автори несуть відповідальність за точність наведених даних.

Тираж номера: 3000 прим. Замовлення №2053307. Газету надруковано: ТОВ «Видавничий дім «Кераміст». 69057, м. Запоріжжя, вул. Седова, 16. Тел. (061) 228-10-30.